

Kompozitorius ir klausytojas

Kelios mintys prieš operos "Danos" premjerą

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Rašyti apie operą "Daną" jos nemačiusiam, manau, yra bereikalinga ir neįdomu, kada patys šios operos kūrėjai kompozitorius Julius Gaidelis ir libretistas poetas Stasys Santvaras yra mūsų tarpe. Jie vieninteliai savo gyvu žodžiu gali mums pristatyti savo idėjas ir šios operos kūrimo aplinkybes. Kada operos kūrėjų nebėra gyvųjų tarpe, tada, norint daugiau susipažinti su tuo ar kitu kūriniu, reikia rausti po senas knygas, kūrėjų laiškus, ar kitus raštus. O dabar, tiksliai po operos "Danos" premjeros, ją pamatę ir išgirdę, kiekvienas galėsime apie ją pasisakyti ir įvertinti šią operą bei jos autorių kūrybines pastangas ir pasisekimus.

Premjerinėse nuotakose

Geriau, vietoje "Danos", prieš premjerinį aprašymą meskime žvilgsnį aplamai į kelias girdėtas nuomones, kurios yra dažniausiai girdimos ir diskutuojamos prieš naujo kūrinio pasirodymą. Daugiausia teko nugirsti tokias nuomones: Kažin, ar ten bus kas gero? Ar apsimokės eiti? Man jau geriau tegul kartoja kokią matytą ir girdėtą kaip "La Traviatą". O gal bus labai moderni ir dar iš stovyklos gyvenimo? Kažin kodėl į bet koki naują meno kūrinių vis žiūrime truputį skersai, su tam tikra abejojine.

Pirmoji mintis, kuri kyla, išgirdus tokius pasisakymus, yra ta: kaip iš viso galima bet koki muzikos kūrinių iškritikuoti, tojo kūrinio dar negirdėjus?

Gi juk kiekvienas menas yra kuriamas ne sau, o norint jį pasidalinti su kitais. Todėl kiekvienas naujas kūrinys turėtų būti sutiktas ne su abejojine, bet su išskėstomis rankomis, tikintis, kad jį patvirtins mūsų kultūrinis aruodas.

Aptingusio muzikinio gyvenimo judintojai

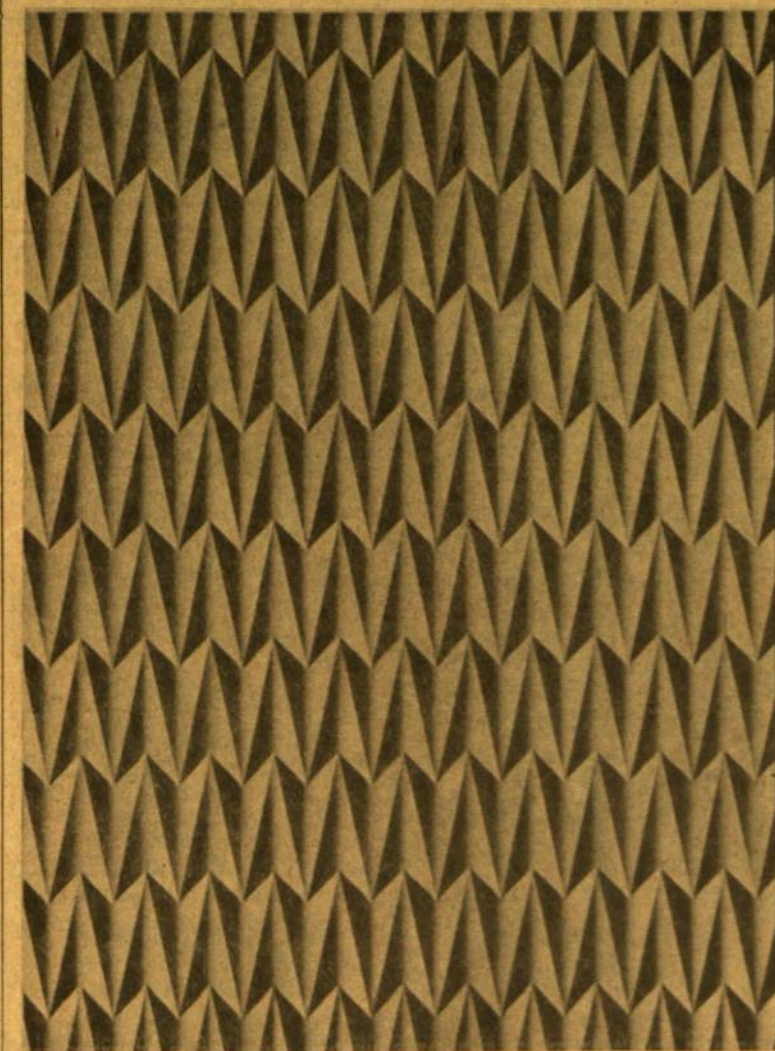
Knygos "The Art of Spirit" autorius Robert Henri sako: "Menas, kada jis yra tikrai supratas, pasidaro kiekvieno žmogaus provincija. Kada menininkas gyvena asmenyje, nesvarbu kokios rūšies meno atstovas jis bebūtų, tas asmuo pasidaro išradimas, ieškantis, drąsus savo išsaky-

mu. Jis pasidaro įdomus kitiems žmonėms, nes pasaulis be jo sustingtu, o su juo jis virsta gražiu". Menininkai ir yra to sustingusio mūsų kultūrinio gyvenimo išjudintojai. Julius Gaidelis su savo kantata "Kovotojai", o Darius Lapinskas su savo kantatomis "Karalius Mindaugas", "Cantata declamata" ir operomis "Lokys" ir "Maras" nevien tik praturtino mūsų taip labai negausi naujos muzikos, o ypač operos, lobyną, bet taip pat išjudino aptingusį muzikinį gyvenimą. Nors šių kompozitorių muzika ir būtų gruboka, ne taip maloniai klausoma kaip atsivežtinės liaudies dainos, ar seniau girdėta "La Traviata", bet negalima paneigti abiejų muzikos ekspresyvumo, giles minties. Ir, kadangi menininkai daug giliau pergyvena savo laiką, daug giliau išvelgia į žmogaus tragiką ir ją dar stipriau perduoda, todėl dažnai atsitinka, kad kūrėjas atsiskiria nuo savo laiko žmogaus, kūrėjo menas pasilieka vienišas, nesuprastas, neįvertintas.

Klausytojo pasirodymas

O kad toks naujas muzikos kūrinys (čia tinka visiems menams) lieka vienišas ir nesuprastas, tai nėra kaltas jos kūrėjas, bet klausytojas, nors dažniausiai jis pats pirmas užpuola kūrėją, į save visai nepažvelgęs. Gi tai atsitinka dėl to, kad, anot pianisto Arthur Schnabel, klausytojo "priimtumas" nėra dar paruoštas tai muzikai priimti. Naujo muzikos kūrinio sutikimas priklausys nuo to, kaip klausytojas bus pasiruošęs jį sutikti. Kaip muzikos istorijoje matome, beveik kiekvienas

(Nukelta 15 psl.)

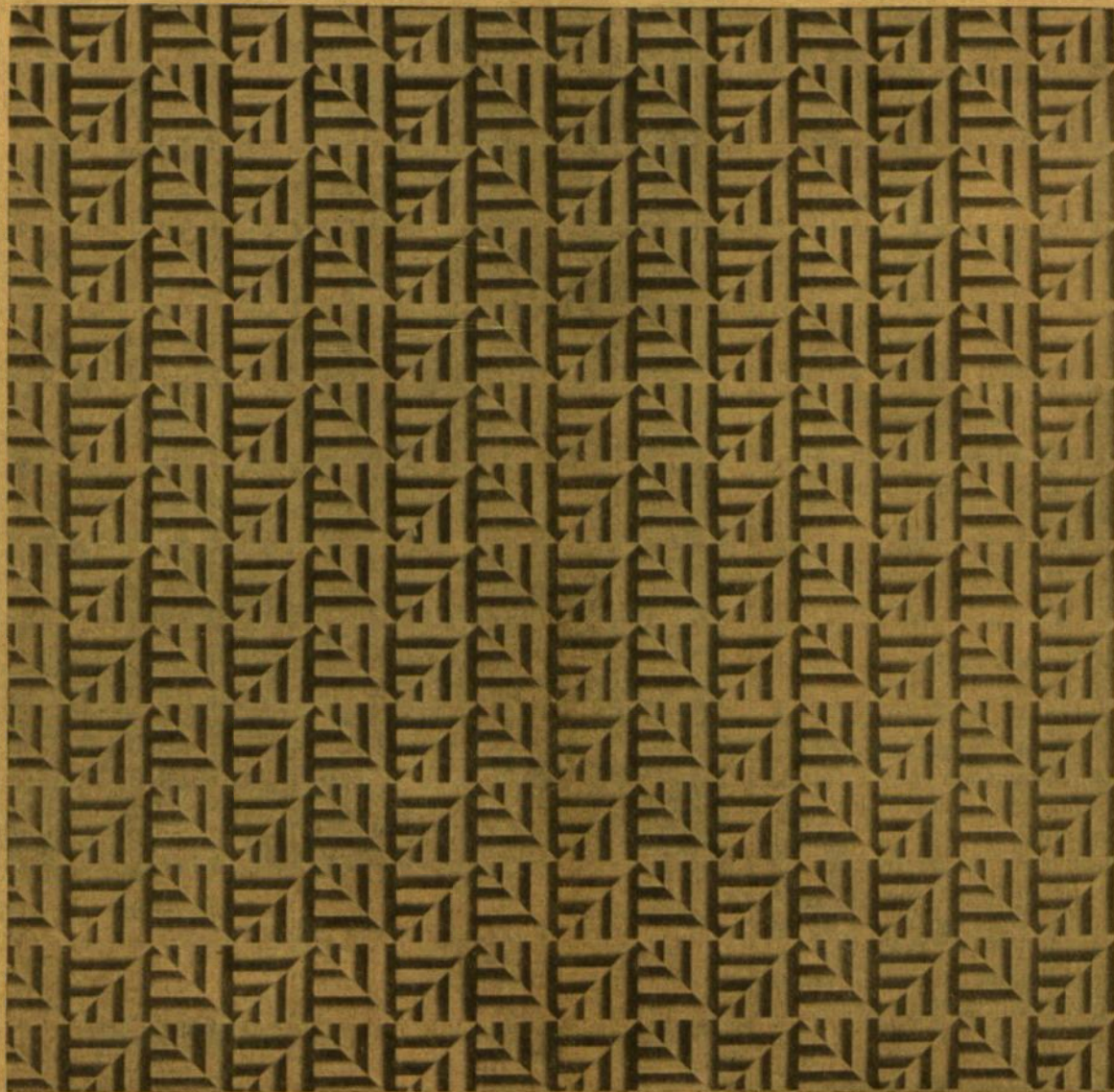
Kazys Varnelis

Iš Chicago ir apylinkės dailininkų bienalės Chicago Meno institute

Variacijos

Šiame numery

- Pinigas ir kultūra.
- Kazio Varnelio laimėjimas.
- Kompozitorius ir klausytojas.
- Prof. dr. Pranas Skardžius — darbštus mūsų kalbininkas.
- Vytauto Igno dailės paroda Philadelphijoje.
- Pastabos apie Vydūno teatrą.
- Aleksandro Radžaus eilėraščių.
- Talento ir atkaklaus darbo brandžioji sandarna.
- "Gimtosios kalbos" likimo klausimu.
- Eilėraščių, dainų ir sonata.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Motery gyvenimas.

Kazys Varnelis

Darbas, kuris šiemetinėje Chicago Meno instituto bienalėje yra atžymėtas 1000 dolerių premija.

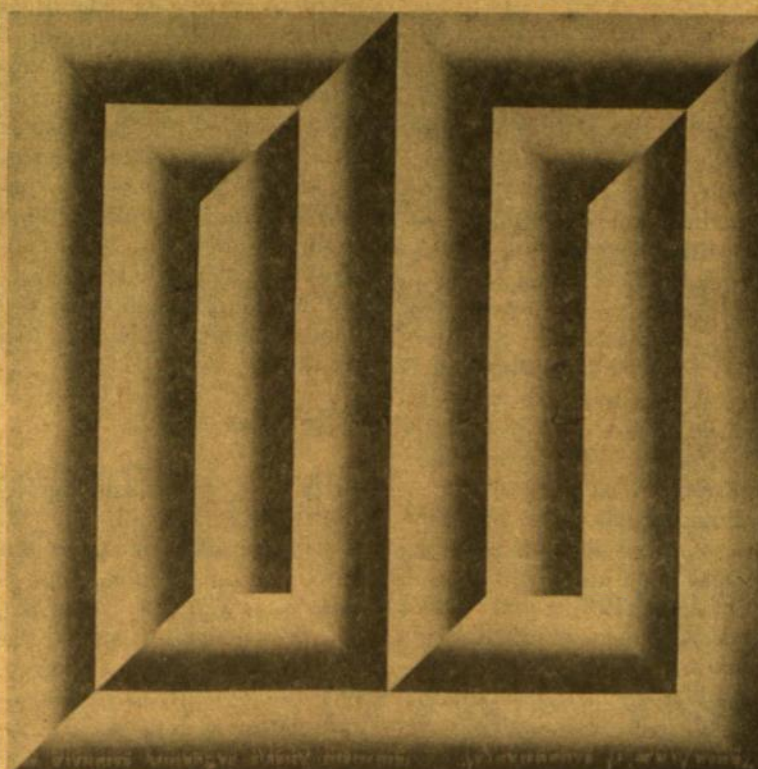
Ritminės refleksijos

KAZIO VARNELIO LAIMĖJIMAS

Chicago Meno institutas, viena iš Amerikos pirmiausių šios rūšies institucijų, — muziejų, kas antri metai Instituto centrinėse patalpose rengia rinktines Chicago ir apylinkės (šimto mylių spinduliu) dailininkų parodas — bienales. Tikrumoj tos parodos vyksta kasmet, tik vienais metais tapybos ir skulptūros, kitais — akvarelės, grafikos, piešinių. Tokiu būdu kiekviena iš jų kartojasi kas antri metai, todėl ir vadinamos meno pasaulyje paprastu terminu — bienalėmis.

Reikia pasakyti, kad Chicago Meno instituto bienalės Jungtinių Amerikos Valstybių vidurio valstijose yra laikomos vienu iš ryškiausių šio regiono meno gyvenimo faktų. Darbai į šias dvi metines parodas jury komisijų atrenkami, statant kandidatams labai kietus reikalavimus. Tad neuostabu, kad iš tūkstančių darbų atrenkama tik šimtinė, o kartais dar mažiau. Patekti į tokias Chicago bienales dailininkui yra išskirtinio prestižo reikalas. Tačiau lietuviai dailininkai ne vieną kartą į šias parodas jau buvo patekę. Tais ar kitais metais parodon buvo priimti Vytauto O. Virkau, Kęstučio Zapkaus, K. Zoromskio ir Viktoro Petravičiaus darbai. Petravičius už savo grafiką yra net laimėjęs vieną iš daugelio premijų.

Premijoms kapitalą sudeda įvairios institucijos, fondai ar šiaip žymieji meno mecenatai. Ir tą kapitalą sudaro dešimtys tūkstančių dol. Po vieną kitą šim tų kiekvienos bienalės atveju paskiriama nemažam parodos dalyvių skaičiui. Tačiau tik kokios penkios būna paprastai pagrindinės premijos. Šiemet viena iš tokių pagrindinių premijų paskirta Chicagoj gyvenančiam ir Chicago City College meną dėstančiam lietuviui dail. Kaziui Varneliui — jam teko Viehr vardo 1000 dolerių premija. Reikia prisiminti, kad prieš porą metų įvykusioje Chicago bienalėje taipgi buvo išstatytas vienas K. Varnelio darbas. Šiemetinėje, kuri atidaryta šiandien (kovo 22 d.) Kazio Varnelio išstatyta net trys darbai. Paprastai parodos rengimo komisijon galima pristatyti tik vieną darbą. Šiemet tokiu buvo pristatyta daugiau kaip tūkstantis. Iš jų parodon buvo atrinkta tik 106 darbai. Tarp jų ir K. Varnelio tapyba, įvardinta "Ritmo refleksijos". Jury komisi-

Kazys Varnelis

Iš bienalės Chicago Meno institute.

Mėlynasis eksperimentas

(Nuotraukos J. Dovydeno)

Kertinė Paraštė

PINIGAS IR KULTŪRA

Lietuvių fondo suvažiavimui artėjant

Vieniem tai bus, idealistiškai žvelgiant, savo esmėje beveik nesuderinami dalykai. Kitiems atrodys, vienas kitą papildantys, vienas kito būtinai. Tretieji čia tarp jų gal ras vien pono ir vergo santykius. Tik vienam ponas bus pinigas, o vergas kultūra, kitam atvirkščiai — ponias bus kultūra, o jos vergas pinigas. Mes čia jau iš anksto galime pasakyti, kad nenorime nuvertinti nei vieno, nei antro, juo labiau kurio nors sąskaiton. Žmogiškam gyvenimui žemėje ir to gyvenimo išsivystymui šiandieninėje raidoje ir pinigas ir kultūra yra reikalingi dalykai. Klausimų kyla tik tada, kai to "meilės trikampio" (pinigas — kultūra — žmogus) reikia nagrinėti atskirus atvejus. Tada nereitai viskas ir susimazgo.

*

Kad nereikėtų pamokslininkauti užsiminsime tik porą gyvenimiškų pavyzdžių, iš kurių išvadas pats skaitytojas lengvai pasidarys. Sakysim, kad mums nežinomas ir turtingas meno mėgėjas graikas IV amž. prieš Kristų užsakė žymiajam skulptoriui Praksitelui nukaltį jo garsųjį Hermj už tam tikrą sumą tuometinės Graikijos pinigų. Šiandien, praėjus daugiau kaip dviem tūkstantiams metų, ko verti Praksitelui užmokėti pinigai ir ko vertas išlikęs skulptoriaus marmurinis Hermis. Gautos Praksitelio monetos gal dar ir turi šokią tokią numizmatinę vertę, bet už jas šiandien net tų pačių senienų krautuvėje tiesiogiai nieko nenupirksi. O Praksitelio Hermio net labiausiai visur pasaulyje imamais doleriais nei įkainuos, nei nupirksi, klodamas net astronomines pinigų sumas. Hermis jokių pinigų neįkainuojamas.

Kitas, jau istorinis ir visiems žinomas literatūros, menų ir visokiosios kūrybos rėmėjas Mecenatas I amž. prieš Kristų, globodamas ano meto romėnų poetą Vergilijų, saky-

sim, moka už kiekvieną tą ar kitą rašytojo kūrinį brangiomis romėniškomis monetomis, kad poetas, nesirūpindamas žmogiškojo gyvenimo būtinumais, galėtų atsidėti vien literatūrai. Nors ir didelės pinigų sumas Vergilijus tada būtų iš Mecenato gavęs, ko vertos jos šiandien? Tur būt, net ir numizmatikos krautuvėje, jų vertė mažesnė ir už anas Praksitelio gautasias graikiškas monetas. Tačiau nei dolerių, nei angliškių svarų maišais neįkainuos ir nenupirksi, jeigu būtų anuomet neparašyta, Vergilijaus "Georgikų". Ką reiškia visam Vakarų pasauliui Vergilijaus kūryba ir kiek šiandien verti už tą kūrybą poeto gautieji pinigai?

*

Dar pavyzdys iš mūsų laikų ir iš mūsų išelviškosios buities. Vis tai šen, tai ten nugirstama dejonė, kad pastarasis mūsų šonykštis Kultūros kongresas pasibaigė su piniginiu nuostoliu, kalbėdėl to suverčiant naujais muzikiniams pastatymams. Iš tos pusės lyg ir kontra bandoma džiaugtis, kad šokių šventė išėjo su (tegu dar ir niekur nepanaudotu) pelnu. Į platesnius aiškinius nesileidžiant, čia tik reikėtų nustebti: ar iš tikrųjų mes kultūrą, kūrybą ir aplamai naujus jos užmojus ir vaisius verčiame lygiai tais pačiais svaisčiais kaip ir grynai pinigui sutelkti rengiamą vakarienę ar gegužinę? Argi mes nematome, kiek aukojama iš pašalės kad ir Chicago Lyric operai, norint, jog ji mieste gyvuotų? Be donacijų neapsieina ir kasmetinė Lietuviškoji opera. Iš kur tad išskirtiniai reikalavimai toms mūsų kultūrinėms apraiškoms, norint, kad jos atneštų dar ir pinigų krūvelę?

*

Lietuvių fondas ir fondo vadovai, atrodo, puikiai supranta savo paskirtį. Jie nereikalauja pinigų iš kultūros, bet lietuviškai kultūrai pinigą kloja, lygiai kaip anas romėniškasis Mecenatas. Visas dėmesys tačiau mūsų išelviškose sąlygose turėtų būti sukaupiamas į tai, kaip geriausiai ir vaisingiausiai turimą pinigą panaudoti, labiausiai nepamirštant, kad svetimos žemės mes tiesiog lenktyniaujame su laiku, kad reikia viską daryti ir kurti dabar, nes rytoj, jei pinigų ne-truks, tai truks ir žmonių ir vertybių, kurių už jokią pinigą jau nenupirksi.

Išnaudoti esamas ir netikėtai susidariusias sąlygas yra pati atsakingiausia Lietuvių fondo vadovų pareiga. Manysčiau, kad susirinkti tik kartą per metus ar pusantį metų pelno skirstymo komisijai neužtenka. Reikia daugiau lankstumo ir susidariusių sąlygų išnaudojimo.

*

Vėl konkretus pavyzdys. Prof. dr. Rimvydas Šilbajoris

(Nukelta 2 psl.)

Spalvos, žmonės ir gamta

Dail. Vytauto Igno kūrinių paroda Philadelphijoje

JONAS PUZINAS

Š. m. kovo 1-9 d. Philadelphijoje dail. Vytautas Ignas buvo suruošęs savo kūrinių parodą, kurią globojo JAV Lietuvių Bendruomenės Philadelphijos apylinkės valdyba. Pasinaudota Lietuvių banko (Liberty Federal Savings and Loan Association, 202 N. Broad g.) patalpomis. Tai jau dešimta Vyt. Igno kūrų individuali paroda Jungtinės Amerikos Valstybėse. Meskime trumpą žvilgsnį į patį dailininką ir jo kūrybą.

Jaunystės ir studijų metai

Dail. Vytautas Ignas yra suaukštaitėjęs žemaitis. Jis gimė 1924 m. gegužės 16 d. Zacižo viensėdyje, Kalnujų vals., Raseinių aps. Neleido jį gilesnių šaknų į Žemaičių žemę: jo tėvui kpt. Jonui Ignatavičiui, Lietuvos laisvės kovų dalyviui, persikėlus į Biržus, jaunas Vytautas augo ir brendo Šiaurės Lietuvos istoriniame, kultūriniame ir ūkiniame centre — Biržuose. Čia rytinių aukštaičių būdas skirtingesnis nuo apskritai šaltokų ir uždarytų žemaičių. Naujas kraštas, linksmi ir vaišingi biržiečiai, be abejo, padarė nemažos įtakos ir Biržų gimnazijos auklėtiniui Vyt. Ignatavičiui-Ignui. 1941 m. baigęs 1-ją Vilniaus gimnaziją (anksčiau Vytauto Didžiojo gimnazija), Vyt. Ignas įstojo į Vilniaus Dailės akademiją, kur dvejus metus studijavo tapybą. Čia jo pagrindiniais mokytojais buvo J. Vienožinskis (tapyba), A. Gudaitis ir A. Vilimas (pailyba). 1944 m. pasitraukė į Vakarus ir

1946-1948 m. tęsė dailės studijas Vytauto K. Jonyno 1946 m. Freiburge ir Br. suorganizuotoje Taikomojo meno mokykloje — Ecole des Arts et Métiers. Šioje mokykloje jo mokytojais buvo: V. Vizgirda, A. Valeška, V. K. Jonynas ir V. Kasiulis. 1948 m. baigęs studijas, Vyt. Ignas išėjo į gyvenimą.

Vytautas Ignas

Iš dailininko kūrinių parodos Philadelphijoje

Mergaitės pasaulis

Nedėkingos sąlygos ir parodų virtinė

Deja, jaunas dailininkas kūrybos kelyje susidūrė su didelėmis kliūtimis: sunkios gyvenimo sąlygos Vokietijoje ir kasdieninės duonos rūpesčiai Jungtinės Amerikos Valstybėse labai trūkdė išsiskleisti jo kūrybos žiedams. Čia buvo priverstas dirbti vitra-

žų dirbtuvėse Clevelande, Čicagoje ir New Yorke. Ir tik kuklų nuo darbo atliekamą laisvalaikį tegalėjo skirti kūrybai. Paskutiniuoju metu yra atsidėjęs vien kūrybos darbui.

Dail. Vyt. Ignas yra dalyvavęs apžvalginėse lietuvių ir pavasarinėse amerikiečių dailininkų parodose. Tris individualias parodas yra suruošęs Čicagoje, 1959, 62, 67, dvi Clevelande 1961 65, ir po vieną Baltimorėje 1961, New Yorke 1966, Bostone 1967, Detroite 1968 ir dabar Philadelphijoje. Philadelphijoje Vyt. Ignas buvo išstatęs 17 aliejinės tapybos darbų, 16 grafikos kūrinių ir 9 mišrios

Užrašai mėnulyje

ALEKSANDRAS RADZIUS

LAISKAS ZEMEI

Atsiųsk man peteliškę, tegu ji suplasnoja šaltam Copernico pavėsy.

Atsiųski man upelį ir gluosnį verkiantį, kad saulės asmenys atvėstų.

Dar nepamiršk į siuntinį įdėti pavasario vėjelio, kad gluosnį pasiūbuotų, kad kraterį prakalbintų žaliaja žolienų kalba.

NAKTIS

Pro kraterio dantis varinė žemė teka. Ir ten ir čia naktis. Tai pati naktis, priklaus prie padangių Paukščių Taką aukso vinimis.

RYTAS

Mėnulio horizonto iltys ir saulės asmenys staiga prapiovė naktį, staiga paliejo dieną, tiksliai žvaigždes pamiršo užgesinti.

technikos (tušas ir akvarelė) darbus.

Spalvos, žmonės ir gamta Igno tapyboje

Daugumas Vyt. Igno aliejinės tapybos darbų yra didelės drobės. Dailininko kompozicijose, spalvų gamoje ir tapysoje matome aiškų individualumą, savitą kūrybinį braižą, būdingą tik Ignui. Drobėse tapybinis koloritas susideda iš įvairiausių subtilių spalvinių niuansų. Spalvinėje gamoje vyrauja rausva, žalsva ir melsva spalvos. Bendra visų paveikslų nuotaika yra mistinė. Tapybos technika originali, ji išryškina įdomią faktūrą. Deja, nepakankamas salės apšvietimas neleidžia šiai Vyt. Ignui bū-

dingai technikai atsiskleisti. Vyt. Igno tapyba artima ekspresionizmui. Motyvai įvairūs: primityviomis formomis pavaizduoti žmonės, dažniausiai kenčia, rečiau besidžiaugia savo egzistencija. Vienas drobės nuskaidrina raudonos saulės šviesa (pvz.: Mergaitės pasaulis, Seima, Gyvybės medis, Gimtajame kaime). Paveikluose apstu aplinkinės gamtos užuominų: plonaliemėniai medeliai, gėlės, gyvuliai, žvelgia į žiūrą daugiau ar mažiau žmogiškais veidais (pvz. Triptikas, Ornamentas, Jaunas kovotojas). Saulutės, gėlės, medeliai, paukščiukai labai artimi motyvams, sutinkamiems lietuvių liaudies skryniose.

Lietuviškoji grafika ir mišrioji technika

Be tapybos, dailininkas stipriai reiškiasi grafikoje. Ji eiliniam parodos lankytojui ir suprantamesnė. Vyt. Igno grafika yra nuotaikinga, ekspresyvi, joje gausu lietuvių liaudies meno motyvų. Čia ir tematika daugiausia grįsta lietuviška: Rūpintojėlis, Madonos, Šv. Jurgis, Jūratė ir Kastytis, pasakų ir dainų pasaulis, žvejai, lietuvių liaudies architektūra ir kt. Paveikslus pajavaina paukščiukų, tulpių ir augalų ornamentinės juostos, aprėmini-mai.

Iš mišriosios technikos darbų paminėtini šie paveikslai: Pasamiršo užgesinti. (Nukelta į 4 psl.)

Pastabos apie Vydūno teatrą

RYMVIDAS ŠILBAJORIS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Amžinos ugnies dalis jungia centrinę ugnies metaforą. Ta ugnis, kaip jau matėme, gali būti keleriopa, ir užtat įvairios jos savokos ir įsikūnijimai, taip sakant, „sluoksniai“, suteikia visai dramai idėjinės gelmės dimensijas ir nusako veikėjų konfliktus. Susidaro sekan-tis vaizdas: pats amžinasis gyvybės slėpinys matomas mistiškuose „regiesuose“ savo gryniausioje, tobuliausioje abstrakčioje ir užtat labiausia tiesioginė, neperkeltinė formoje. Konkre-tus veiksmas jau vyksta perkeltajame plotmėje. „Namų ugnelė“ Grožvydos trokšta Kraury, kuris visas yra atsidavęs kūniškam geiduliui, jam reiškiančiam amžinybę, suvokiamą irgi ugnies pavidalu.

Ugnis, kuri liepsnoja man krūtinėje, toji yra iš amžių ir be pabaigos. Oi, kaip dega ji, kaip mane džiiovina! Betgi dabar greit mano glėbyje drebėsi, ir kraujas tavo atsitrenks į mano, kaip bangos į uolas putodamos. Ir aš rykaušiu ir pasotinsiu tą troškulį, kurs žudo amžinai, o tik žmogaus negali nužudyti.

Grožvyda jam priešpastato savo principą: „gyva aš Amžinos Ugnies Skaistybei“. Tarp ugnies-geidulio ir ugnies-skaistybės yra kitos, paraleliai išdėstytos ugnies apraiškos-pavidalai. Pavyzdžiui, Grožvydos samonėje amžinybė apsi-reiškia dvejopai: saulės ugninio švento ritualo pavidalu ir jos liepsnai atsiliepiančia lygiai šventa namų ugnele. Tačiau abi šios ugnys yra užgesinamos, taigi, neamžinos (svarbu suprasti, kad todėl jos abi iš esmės yra ir vienodo didumo — jos neperžengia ne-užgesinamumo ribų). Patį gi neužgesinamą ugnį, kaip sava sava, išryškėja „Romuvos“. Kraury, pasinaudodamas Lietu-vos krikšto įvykiais, nori laimėti sau Grož-vyda ruo, kad užgesins Romuvos aukurą, ku-riam jina tarnauja. Tada ji nebebus vaidi-lutė ir turės atsiduoti jo geismo liepsnai. Ta-čiau, iš sugrąžto aukuro išsiveržia kita ug-nis, kurios Kraury negali nei paliesti, nei su-vokti. Tada, kaip galutinis jo pralaimėjimas, skamba Grožvydos žodžiai: „Kas užgesina-ma, negali būti amžinai“. Paskutinėje daly, „Vai-dilutė“, Grožvyda neša tą antrąją ugnį girių glūdumon. Kaip tik todėl, kad ta ugnis, bū-dama iš tiesų jau ne objektas, o idėja, vis vien matoma, konkrečiai Grožvydos rankose dega, ir pati Grožvyda, ir giria, ir gimtieji namai,

ir visa Lietuva irgi pavirsta jau nebe objek-tais, bet idėjomis, kurios irgi matomai, kon-krečiai, užima scenos erdvę. Tada ir pati ta erdvė jau tampa nebe fizinė, bet dvasinė-magiška. Taigi, turime ugnies pavidalų gra-daciją ir lygiagrečiai su jais išdėstytą tikro-vės plotmių gradaciją, ir per tuos, taip sa-kant, „sluoksnius“ einantį konfliktą tarp geis-mo ir amžinybės.

Jūrų varpuose struktūra jau kita. Ieškoji-mas yra tas pats, būtent — amžinybės ilge-sys bet šičia jis išsipildo aštriai priešpastat-očių kontrastų sistemoje. Tik kontrastai — dvasinis ir medžiaginis pradai žmoguje — nesuiskirta tarpusavio kovoje, bet santyki-au kaip, iš vienos pusės, džiaugsmas ir laisvė, o iš kitos — slėgiantis, varžantis slėgūtis, to-kia bereikšmė tikrovės masė, kuri neleidžia au-cims išgirsti amžinuosius jūrų varpus, o a-kims išvysti tiesą ir amžinybę.

Pagal šitą planą, dauguma dramos vei-kų yra suskirstyti poromis. Vienas iš poros narių nujaucia ir daugiau ar mažiau ilgisi tiesos, bet antrasis ji visur paskui sekioja kaip nenusikratoma našta, slopindama jo il-gesi. Štai, pavydžiui, du jauni vyrai, arba gal tiksliau vienas tik jaunas žmogus su savo an-trininku. Pirmasis vyras sako: „Žinau, tobu-lybė yra už viso, kas regima! Yra idėjų gyva-tai!“ Antrasis gi atkerta: „Tobulybė yra išra-gavimas! Jo reik ieškoti visame! Eiki sau, kad nori! Aš tave seku į amžius. Aš tavo brolis — tavo šešelis. Aš besotumą skelbiu. Sakysi: atsižadėkit, sakysiu: ragaukite, kiek tik nu-jėgiat.“

Veikale svarbu tai, kad pirmasis nuolatos trokšta nuo antrojo atsiplėšti, bet negali, nes jie abu kartu sudaro žmogaus prigimtį dar nesudvasintoj tikrovėje. Kitą tokio kontrasto variantą matome pasikalbėjime tarp astron-omo (Vydūnas jį vadina „žvaigždininku“) ir filosofo. Astronomas tiki tik į mokslo dės-nius, valdančius tolimas žvaigždes, neskir-damas tam jokios dvasinės prasmės. Kaip tik dėl to jis yra apakėlis ryškioji dienos šviesoje, išreiškiančioji tiesa. „Slėpinių jėga tėra tik ant dangaus“, sako astronomas. „Gaila, kad man juos šviesa apkloja“. Filosofas gi į tai atsako: „Šviesa atidengė visus dar slėpinius“. Tai ir vėl amžina dvejulė, visų, kas nuo žė-mės į dangų žiūri, dvilypė prigimtis, iš ku-rios išsivaduoti galima tik išgirdus jūrų var-pus Jūrų varpų klausytojas Argaudas prie-s-pastato dviem elgetom-senukam, kurie

irgi prie tos pačios jūros kranto sėdi, bet gal-voja tik apie išmaldą, apie trupinius (o Vy-dūnui mokslas, menas, grožis arba mėnulio užkariavimas, jeigu jie nėra rodyklės tieson, yra tik trupiniai, elgetų maistas). Užtat Ar-gaudas išreiškia apie tuos elgetas mintis stovį pačiame veikalo prasmės centre:

Negali Elgeta išgirsti Jūrų Varpų! Balsai to nepasiekia, kurs trupinėlių renka. Reik klausiančios sielos!

Tokiais ir panašiais kontrastais nusėtas visas veikalas. Yra ten motyvais, kurios ma-no, kad laisvė tai tik lytiniai malonumai, kai tuo tarpu žmonos ir motinos pareigos joms atrodo, kaip sunki ir nemėgiama našta. Yra poetas, jau beveik išgirdęs jūrų varpus savo įkvėpime, bet jis leidžia savo garbintojams jį nusinėti su savim į laureato sostą, į asme-nišką didybę, taigi į beprasmybės dumblą. Paskutinis ir labiausiai alegoriškas tokio kan-kinančio prisirišimo prie klaidų, aistrų ir be-prasmiškumo masės asmuo yra, žinoma, Vidė, ne tuo, kad pati klysta, bet tuo, kad ji yra tų visų klaidų auka. Jinai norėtų eit ir skelbti žmonėms Argaudo tiesą, bet latrų gašlumas ją prie vadinamosios „tikrovės“ pririšo, kaip prie sunkaus akmens. Ta latrų prievarta ne-leidžia tada niekam daugiau Vidės suprasti, nors ji ir yra Argaudo žodžių ir jūrų varpų gyvasis aidas. Vienu veikalo momentu bėg-liai ją pastebėję sako: „Vaitoja nusikaltusi. Augina nuodėmę“, lyg tai pati Vidė būtų tų aistrų norėjusi ir dabar stovėti prie gedos stulpo. Iš tiesų gi apie Vidę reikia kalbėti, kaip Amžinoji ugnis Grožvyda buvo pa-sakytą, kad jina „šventais jausmais nėsčia“. Tam tikra prasme, nekaltos Vidės vergovė geiduliams yra pats tragiškiausias dramos mo-mentas, bet tų pačių geidulių įvairūs aspektai

yra ir tie visi daugialypiai žmonių prisiriši-mai prie akly faktų, prie asmeniškų garbės, prie valgio, gėralo, prie neapykantos ir ją ke-liančių aistrų.

Grynai struktūriniu atžvilgiu, šis Vydūno veikalas yra tur būt, visų aiškiausias ir pa-prasčiausias (nor, tiesa, Mykolaitis-Putinas sa-vo laiku skundėsi, kad tai nepaskaitomas ir nesuprantamas minčių ir simbolių rezginy). Veikalo kiauurai permatoma logika ir struktū-ra, gal būt, išeina iš to, kad visi jo charak-terijai yra grynai reprezentaciniai, taip sakant, žmonės-reiškiniai, o ne, mūsų akimis žiūrint, tikri, konkretūs žmonės, kurių aistrų ir per-gyvenimų paini daugybė aptemdytų abstrak-čią tiesos ieškojimo schemą-struktūrą, kurią Vydūnas piešia savo dramose.

Prabočių šešėlių struktūra yra žymiai daugiau komplikauta. Veikalas susideda iš mistinės įžangos, kurią seka trys atskiros, bet tarpusavy veikėjais ir turiniu sujungtos da-lys: „Vėtra“, „Ne sau žmonės“ ir „Šventa ug-nis“. Kiekviena dalis yra atskira laiko ir tik-rovės plotmė, pasiliekanči tačiau bendruose specifinio Vydūno scenos pasaulio rėmuose, kuriuose realybė yra didžioje slėpinio apsi-reiškinas daiktuose, žmonėse, savokose ir veiksmo. „Vėtroje“ susitinkam, Mantvyda, se-novės lietuvių didžiūna, jau priėmusį krikš-tą ir patsidavęs vokiečiam. Jis nenori vokie-čių blogumu tikėti, bet kryžiuočiai sudegina jo paties namus. Tada jis šoka priešams ker-šyti ir, juos išžudęs, pats garbingai žūva.

„Vėtros“ ryšį su kitomis trilogijos dali-mis sudaro Mantvydo susitikimai su šmėklo-mis. Jos yra pačių Lietuvos girių, užiančių kerštingam skriaudos sielvarte, įsikūnijimas. Šmėklos kaltina Mantvydą, kad jis, nu-

jes pas kryžiuočius, tapo jau ne žmogum, o šešeliu:

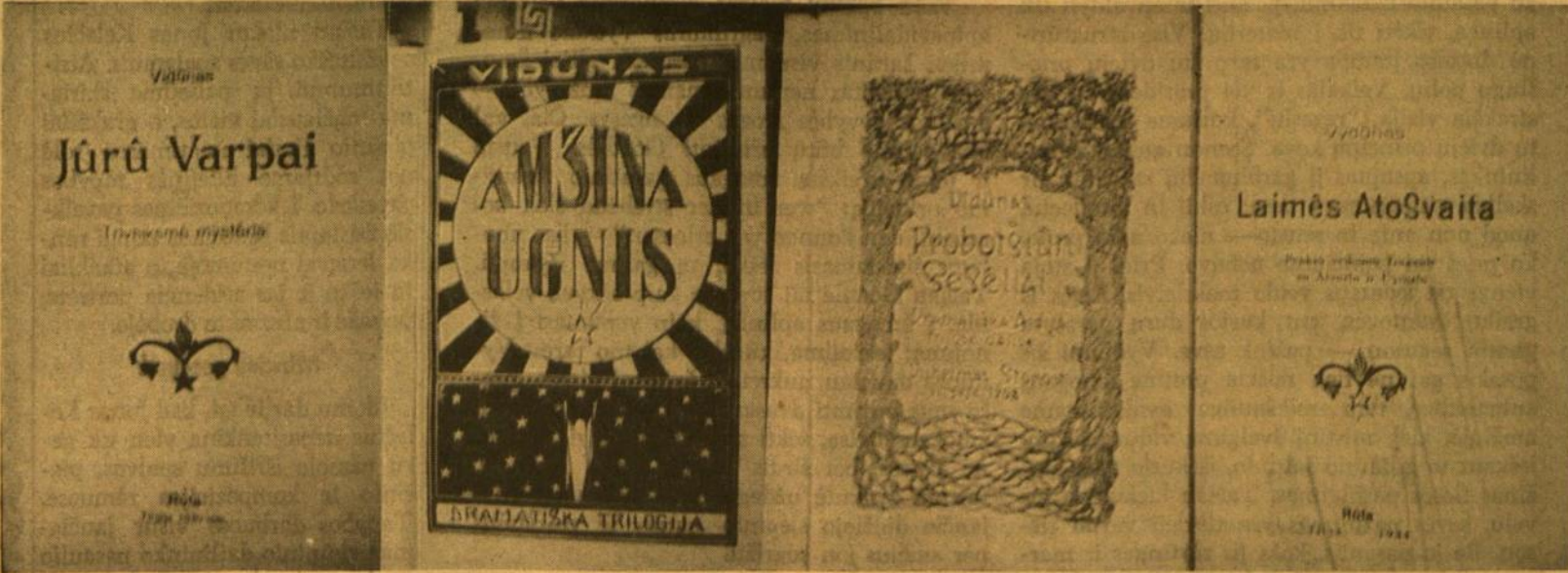
Tu medis be šaknų! Tu, persiskyręs su bočių tėvyne — esi negyvas — pasiilikai šešėliu ju — šešėliu — šešėliu.

Gyvo žmogaus ir vaikščiojančio lavono-šešelio kontrastas kartojasi per visas trilogi-jos dalis, tuo sudarydamas jų metaforinį ir struktūrinį centrą — pagrindinę veikalo ar-chitektūros ašį.

Antroji dalis, „Ne sau žmonės“, perkelia žiūrovą iš žilos senovės į baudžiaivos laikus, kur lietuviai žmonės jau yra tik likę menki anų buvusių karžygių šešėliai. Jiems žmogiš-ką gyvybę atėmė ne pati svetimųjų priespau-da, bet jai pasidavimas — jie tapo jau ne sau žmonėmis, žmonėmis kitiems — paver-gėjams. Senutė Mirkuvienė guli dejuodama mirties patale, šaukdama savo vaikus kentė-ti be skundo, be priekaišto. Kada dvarinin-kas vokiečiai nori sau jos sūnaus Mykolo nu-mylėtąją pasiglemžti, Mirkuvienė tik tiek su-gėba jauniems žmonėms pasakyti: „Kentė-kita ir judi! Pasizadėkit viską kėsti, ką dar uždės mums Viešpats mūsų Dievas, kaip ku-nigėlis sakydavo“.

Mykolą iš tokios šešėliškos vergo būse-nos išgelbsti paslaptina, pusiau simboliška Vysuomio figūra, maždaug atitinkanti „Vėt-ros“ dalies šmėkloms. Iš tiesų tai ir Vysuo-mis ir Mirkuvienė yra simboliški žmonės, kaip amžinos lietuvių reinkarnacijos. Tarp jų skir-tamas toks, kad Mirkuvienė, kaip ji pati su-pranta, yra jau daug kartų miręs ir vis silp-

(Nukelta į 4 psl.)

Kai kurių Vydūno dramų veiklų viršeliai

Pastabos apie Vydūno teatrą

(Atkelta iš 3 psl.)

nesnū atgimęs sentėvių šešėlis. Jos pačios žodžiais: "Sakydavo senieji, kad tėvų tėvai visi iš naujo užgimę, kaip vaikų vaikai, bet pastoja vis silpnėjančiais, kad jų gimdytojai apleidžia savo tėvų būdus! Galų gale žmonės tikrai sentėvių šešėliais telieka!" Tuo tarpu Vyduomis nemiršta per amžius ir vis ragina lietuvius iš šešėlių vėl tapti žmonėmis. Jo padrasintas Mykolas, kaip kadaise Mantvydas, irgi imasi kirvio prieš prispaudėją, tuo kartodamas senovės didvyrių žygi naujam laikui cikle.

Trečioji dalis, "Sventa ugnis", jau nustoja kokios nors apibrėžtos laiko ir vietos dimensijos. Vieta ten jau grynai dvasinis Lietuvos vaizdas, kaip Vydūnas sako "Prašėtis. Dabartis. Ateitis." Ten vėl sutinkame naują Mantvydo ir Mykolo įsikūnijimą, šį kartą Tautvydos vardu, o Tautvyda mistišką trilogijos žangą buvo amžinasis lietuvis — tiesos ieškotojas (savotiškai primenantis patį Vydūną), kuris troško susijungti su Daiva-Genijum, moters pavidalo tiesos dvasia. Dabar, "Sventojų ugnį", Tautvyda praeina ūkanotoj simboliško scenoj per daugybę klystelių, ieškodamas ilgdėdamasis savo mergaitės-tiesos šmėklų funkciją čia atlieka paslaptinga milžino Duobkasio figūra, savo ruožtu primenantį "Ne sau žmonių" Vyduomį. Duobkasis rausiasi po protėvių kapus, iškeldamas jų kaulus, kad parodytų juos dabarties žmonėms. Be to, jis valdo tirštą miglą, o Tautvydo klaidingų ieškojimų simbolį. Duobkasio uždavinys yra įvelti Tautydą į dvasios sutemas ir idėjų neišreiškusius regizinius, kada tik jį aiškinant bet kokias laikinas iliuzijas per klaidą laikys savo ieškomo idealo pavidalu. Užtat Duobkasis yra paradoksiška figūra — kartu ir žadiniojas ir laidotojas. Jis vėl kartoją jau Mirkuvienės išreikštą mintį, kad dabarties lietuviai tapo tik prabočių šešėliais ir turi, norėdami kurti ateitį, grįžti į savo tėvų ir protėvių žmogiškas dimensijas. Vienu momentu būrys merginų Duobkasiui prikiša, kad jis "lietuvis, o nesidrovai taip mėti ty senųjų kaulus". Duobkasis į tai atsako:

Tai, mat, kaip viskas turi savo naudą. Šiandien lietuviai jau beveik be kaulų. Kad puspuvius šiuos pasiims, tai bus dar gal šiek tiek ben vyrai! Pozityviau tą mintį išreikšia pati Tautvydos ieškoma Daiva, prisidengusi prastos mergaitės pavidalu, kada jį aiškinant sako: Tau reik žinoti, kaip gyvi, jog vis tėvynė kuo daugiau gyva, kad pats žmogus daugiau žmogum yra. Todėl pirmiau reik šitą tikslą vyti! "Sventos ugnies" veiksmas kaip tik ir parodo palaipsnišką Tautvydos supratimą, kad negalime tėvynės ir tiesos idealo ieškoti kur nors kitur, kaip tik savo paties širdy, taigi, savo paties tapime vis daugiau žmogum, daugiau sau žmogum. Tautvydos klaidžiojimai yra kartu ir Lietuvos atgimimo istorija, vedanti per daugybę klystelių. Mūsų herojus būna paviliotas aušrininkų-romantikų, kurie vieton vėdinio mistinio atgimimo garbina tik savo privačią Lietuvą, kaip Vydūnas sako, "širdy vaizdelį susitvėrė". Po jų seka varpininkai — pozityvistai ir socialistai, proto teorijų sekėjai, kurie garbina tik "jėgą ir medžiagą" ir sugundo Tautvydą pastatyti tai medžiagai ir jėgai obeliską — paminklą. Išsivadavimas iš klaidų rūko ateina tik tada, kai Tautvydo samonė, ilgesio vedama, tiek prašvinta, kad jis įstengia pats tą paminklą ir nugriauti.

Taigi matome šioj trilogijoj komplikuo- tą ir subtilų (kartais, tiesą pasakius, ir be reikalo suarizgytą) šviesos ir šešėlių, prabočių ir vaikų, kovos ir vergijos, ieškojimo ir klaidų žaismą, jų priešingybes, jų tarpusavį, prasmės vedantį santykiavimą. Žmogus-lietuvis nors per amžius nenukėję savo prisikėlimuose, gali vis dėlto, išgirdęs savo širdies balsą, rasti jėgų ir vėl tapti ne šešėliu, o būtybe — sau žmogum.

Būti sau žmogum, reikia visų pirma save pažinti. Tas, jau senovės graikų skelbtas, visos žmogiškos išminties pagrindas vaidinėme Pasaulio gaisras priešpastatomas moderniško pasaulio troškimui pažinti ir apvaldyti tik aplinką, tikėti tik į materiją. Visa struktūrinė dramos įtampa yra tarp šių dviejų priešingų polių. Veiklas ir vėl prasideda su abstrakčia vizija, "regesiu", kuriame nusakoma ty dviejų principų kova. Scenon ateina mokslininkas, apsuptas jį garbinančių studentų, ir skelbia visiemis savo tiesą: nihil in intellectu, quod non ante in sensu — nieko nėra prote, ko prieš tai pojūčiuose nebuvo. Prieš jį stoji vienas tik šviesaus veido moksleivis, išsėjęs iš graikų šventovės, ant kurios durų parašyta gnothi seauton — pažink save. Vydūnui šis posakis gal ne tiek reiškia protinę žmogaus autocalizaciją, kaip reikšmingą dvidešimtam amžiuje, kiek mistinį žvelgimą vidun, širdin, ieškant to giliausio šaltinio, iš kurio teka amžinas tiesos pasilgimas. Tačiau kiekvienam atveju, savęs pažinimas yra tikrieji vartai tieson. Be jo pasaulis, koks jis turtingas ir margas bebūtų, neišreikš didžiojo slėpinio ir to-

dėl bus tik į pražūtį vedanti iliuzija. Pražūtis gi ateina dėl to, kad aplinka, tik kaippo daiktą, betirdami žmonės, sukuria sau galin- gas mašinas, po mašinų — ginklus, ir tada šoka vieni kitų žudyti, taip sakant, "apvaldyti", būti viešpačiais. Įžanginiame Vydūno regesy ginklų žvangėjimas auga vis garsyn, kai tuo tarpu paties to mokslininko dėsniis savo pražūtingą esmę atidengia savo palaipsniškų menkėjimu. Iš pradžių girdim: nihil in intellectu, quod non ante in sensu, paskui, kai per sceną pradeda žygiuoti su pergalės giesmėm kareiviai, jau iš dėsno lieka tik nihil in intellectu, o kai galų gale sugriau- džia patrankos, sužinom ir visą, materialis- tiško mokslo atsiekiama, teisybė: nihil.

Tada seka antroji Pasaulio gaisro dalis, jau sukonkrečinta laike ir vietoj. Lietuva, Vokietijos pasienis, pirmasis pasaulinis karas. Lietuvių dvarininkų šeima, vokiečiams užei- nant, traukiasi į krašto gilumą, lieka tik vie- na jų duklė — Magė — kaip vaidilutė (ta prasme ir Magė — burtininkė) saugoti, kaip Romuva, gimtuosius namus.

Atėję vokiečiai, su asvo galybės troškimu ir su aukštai išvystyta technika kaip tik ir atstovauja šaltojo mokslo, aplinkos pažinimo ir apvaldymo, o taip pat ir karo principą. Prieš juos atsistoja Magė, sau žmogus, išrei- kianti ne tik amžinąją Lietuvą, bet ir pačios vokiečių tautos "antrąją pusę" — filosofinį idealizmą, nes ji pati Vokietijoj buvo studi- javusi ir gerėjusi kūrbinio vokiečių tautos genijaus atsiekimais. Taigi, konfliktas iš tie- su nėra tarp vokiečių ir lietuvių, bet tarp dviejų priešingų pasaulio esmės sampratų.

Veiksmo eigoje yra be galo daug iškilų pasisakymų, aukštų tonu vedamų diskusijų. Iš to didelio kalbėjimo — apie gimtojo namo ir kaime likusių mergaičių nekaltybės iš- saugojimą, apie Magės skaistybę ir vokiečių majoro troškimą ją sau laimėti kaip žmoną, apie vokiečių tautos garbę ir karo veiksmų neišvengiamybę, galų gale išsivysto ir intri- ga. Gašlus vokiečių karininkas Unslitas ap- šmeižia Magę, kad jos saugojamos mergaitės, o ir jina pati, nesanties iš tikrųjų skaisčios ir nekaltos. Tada majoras pradeda galvoti, kad ir visas jos kilnumas melagingas, kad, gal būt, ji net slapta vokiečių priešas, no- rint: išsaugoti nesudegusius namus tik todėl, kad jie tarnautų rusams kaip galimas orien- tacijos taškas. Užtat jis pasiryžta vis dėlto tuos namus sudeginti. Tada ir Magė nueina su jais sudegti (kaip kadaise vaidilutės Ro- muvoj), tuo būdu padėd ty savo namų gais- ro liepsna ryškiai nušviesdama savo kilnu- mą ir galutinę savo principo pergalę — su- siliejimą su šventąja ugnimi, iškilusia iš pa- saulio gaisro versmų, kaip iš nugriauto al- toriaus.

Ta pergalė regimai apsieiškia paskutinėj Pasaulio gaisro daly, kur susitaiko visų kraš- tų kareiviai ir kur šviesiaveidis moksleivis iš- safo naujosios žmonijos eros tikėjimą:

Ko karui reikia, visa aš metu!
Be ginklų žengsiu į gyvenimą,
pasitikiu savo dvasios galiomis!
Nūnai žmonijoje jos viešpataus!
Jas reik augint ir kurti ateitį!

Paskutiniu dramos momentu danguj ap- sieiškia Magės veidas didžiojo gyvybės slė- pinio apoteozėje.

Aplamai paėmus, Vydūno kūrybos archi- tektūra atrodo labai subtili, komplikuo- ta, bet kartu ir paprasta. Yra tik vienas didis verži- masis į tiesą, o visa kita — visa jo daugia- lypė, margaspalvė simbolių ir apraiškų tikro- vė — yra pajungta tam vienam ieškojimui. Suprasti užtat reikia pirmoj eilėj ne įvairių tos tikrovės reikšinių subtilių tarpusavį santykiavimą, o tik patį tą pagrindinį tiesos ilge- sį. Vydūnas laukia iš mūsų, kad išgirstume amžinybės balsą savo širdyje, o tada jau visos jo simbolių sistemos pasidarys mūsų akimis visiškai paprastos, beveik savaime aiškios, permatomos savo neišvengiamybės.

Koks bebūtų įvairus dramatinio veiksmo apipavidalinimas, pagrindinis Vydūno dina- mikos šaltinis visuomet pasilieka giliai žmo- guje užslėptas nenumaldinamas amžinybės — amžinės gyvybės srovės — ilgesys. Čia, gal būt galima būtų priminti Goethės Faustą ir jame išreiktą žmogaus galutinio išgany- mo principą: "wer immer strebend sich be- mueht, den konnen wir erloesen" — kas nuo- latos ilgdėdamasis ieško, tą galime išganyti. Tačiau Goethe tai suprato kaip aktyvų veiksmą, j žmogaus aplinką, kaip veržimąsi į ži- nojimą; ieškojimą, kūrybą, kai tuo tarpu Vy- dūnas daugiau nukreipia žvilgsnį vidun, pra- šo mus nurimti dvasioje, įsiklausyti į vidujinį žmogaus balsą, sekti ten, kur veda ne protas, ne aistros, bet širdis — toji maža liepsnelė, tartum žvakutė uždegta prie amžinai žėruo- jančio didžiojo slėpinio ugnies ir trokštanti per amžius jon sugrįžti.

(Pabaiga)

Talento ir atkaklaus darbo brandžioji sandomė

Išpūdziai iš dail. Jono Kelečiaus parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

KAZYS BRADŪNAS

Jau anksčiau mums žinomo akto- riaus, o vėliau ir dailininko Jono Kelečiaus pirmoji individu- ali tapybos paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, ivyko prieš trejus metus. Tada pirmasis jo viešas žingsnis dailėje žiūrovų ir spaudos buvo šiltai sutiktas, bet vis dar su truputį nuslėpta abe- jone: ar tikrai visu rimtumu Ke- lečius mesis į tapybą, o gal čia y- ra tik šiaip sau žmogaus gyvenim- mą pajavirantis ir vienkartinis nuotykis? Tačiau šiandien, ma- tydami tai, ką Kelečius parodo po trejų metų įtempto darbo, var- gu ar kas abejoja, jog mūsų čionykštį meno gyvenimą pratur- tina savitas, didelį talentą turįs ir jį dar kietu darbu papildęs, į spalvas, liniją ir kompoziciją pa- čia geriausia prasme įsimylėjęs dailininkas.

Santykis tarp pirmosios ir antro- sios

Kiek prisimename, jau ir pir- mojoje savo parodoje Kelečius bu- vo Kelečiumi, dirbo į nieką kita neišsiūriųjęs, o vien klausydamas savo vidinio balso. Tačiau paveik- slai tada žiūrovui atrodė truputį kiek šaltoki. Gal jiems kiek ir trūko spalvingumo? Gal jie buvo žiūrovui kiek atokūs ir dėl savo kiek perdėtai statybinės kompozic- cijos? Juose dar kažkaip nesigirdė jo to paties tikrojo Kelečiaus šir- diai plakimo. Visa tai kone tobu- lai išsilygina šioje parodoje.

Pirmos parodos darbus dar akin per daug rėžėsi tegu ir sava, bet daugumoj kiek pabostanti prie- miestinių kampelių urbanistika, besikartojanti pilkųjų tonų bega- lybėje. Šioje gi parodoje, atrodo, visa ką geriausiojo iš ankstesnio- sios Jono Kelečiaus sumuojančiai sukaupė viename paveiksle "In- dustrija". Šį paveikslą tad ir galė- tume laikyti paminklu ankstes- niajam Kelečiui.

Tačiau šiandieninis Kelečius jokių būdu nėra nutraukęs ryšių su ankstesniuoju. Jis neišsižadėjo savęs, kaip dažnai mūsuoje savęs išsižadama, vėjantis pačias pas- kutinias madas. Visa Jono Ke- lečiaus darbų potekstė yra ta pa- ti, vis tiek ar jis tapytu portretu, peisažą ar net spalvinį abstraktą. Jis eina ir toliau savu keliu, ne- peršokdamas į svetimą, o tik sa- vąjį gilindamas ir apsidindamas jį įvairiais medžiais, kurių šak- nys vis dėlto rausiasi jo paties širdyje.

Spalva, piešinys, kompozicija

Šioje parodoje pirmiausia į akis krenta pajavirėjęs ir paintensyvė- jęs Jono Kelečiaus spalvingumas. Reikia tik pasekti kaip jis meis- triškai operuoja grynosios spal- vos sodrumu, kaip jis žaidžia jos prigesintais tonais, vienur klasiš- ka jos ramybė, kitur vėl audrin- gu jos sūkuriumi. Abstraktuose mus patraukia puikiai balansuota spalvine kompozicija, peisažuose spalvos parinkimas tiksliai atlie- pia norimą išgauti nuotaiką, portretuose vėl giliai arba net tragiškai kontrastuoja norimą pabrėžti charakterį.

Tačiau niekur Jonas Kelečius neužsitaško savęs spalvomis. Atsi- tikinimui jų paliejime skiria- ma mažiausiai vietos, o grakščiai piešinio linijai neatimama rolė net sodriam aliejinės tapybos paveiksle. Į kompozicines paveik- slo paslaptis Kelečiaus taigai ran- ka lengvai nenumoja, o atkakliai jų ieško ir jas atidengia portrete, peisaže ir abstrakto drobėje.

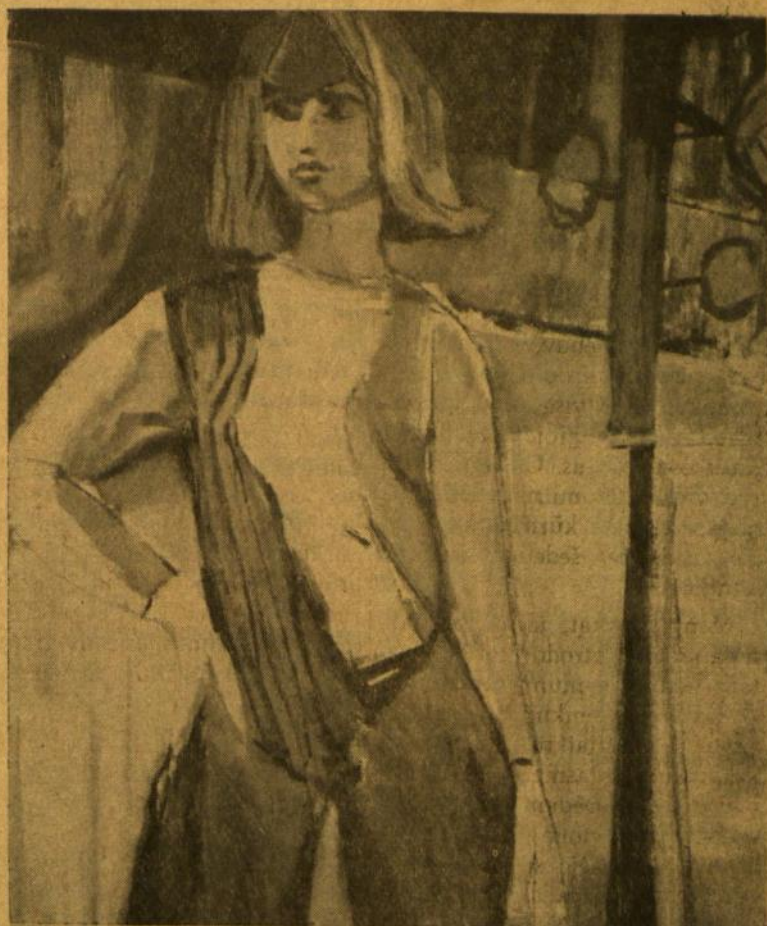
Minties potekstė

Idomu dar ir tai, kad Jonas Ke- lečius nepasitenkina vien tik ge- ru užmojo išrišimu spalvos, pie- šinio ir kompozicijos rėmuose. Tapybos darbuose visur jaučia- mas vidujinio dailininko pasaulio išsakymas, visur paveikslui į-

kvepiama minties ir tam tikros fi- losofinės potekstės gyvybė, kuri Kelečiaus atveju nėra fejervert- kiškai optimistiška, o daugiau kiek melancholiškai, rudeniškai susimąsčiusi, su vienu kitu skaus- mo, net mistikos bruožu.

Keletas eskizinių komentarų —

Prieš akis ten moters portre- tas, įvardintas "Carmelita". Ryš- kiai raudonos spalvos dėmė pri- mena temperamentingą, ispaniš- kąjį charakterį. Bet žemyn nu- leistų, beviltiškų rankų pozici- ja, didelių akių gelmė, dominuo- janti kiek išvargusį veidą, ir toli gražu pilnybė nepsrogstantis tor- so primena kažkokį sunkiai pake- liamą žmogaus praradimą: gal trumpas jaunystės, gal sudužusios meilės, gal šiaip neišsikūnijusių svajonių išblėsimą? O štai vėl peisažas "Pirmoji šalna". Kiek čia tos rudeniškos nykumos, kada spalvos, tik praradę vešlų va- saros žalumą, bet dar neužsilep- soję rudenio ugnimi, driekiasi beprasmiskai sumišusioje statiko- je, kada ir saulė, lyg mirties šal- čio paliestas kamuolys, ledėja vir- šum vėstančios žemės. Ten vėl šimtmečiais įprasninės pozos ak- to kompozicija "Pajūryje". Kiek čia ramybės ir giedros būtų pa- pylės klasikinio periodo tapytojas, kiek apvalių formų ir amūriukų būtų išraitęs šilkinio minkštu- mo barokinis tapytojas. Tačiau Kelečius čia yra savo amžiaus augintinis. Jo metaliniai kampuo- ta moters figūra guli ne prieš saulę ir pūslais nutaškytą jūrą, bet prieš sunkią, tamsią ir mis- lingą dabarties nežinomybę, Mistika ir tiesiog kažkokia slapta naktine apeiga ir prislopintų būgnų dundėjimu atsišaukia ir "Mano sodai". Tačiau Kelečius

Jonas Kelečius Stovinti mergaitė
Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

netruksta tai šen, tai ten ir, pa- sakytume, to rafaeliško skaidru- mo, nusileidžiančio drobėn lyg žmoniškojo AS įprasminimas. Paroda uždarna rytoj (kovo 23 d.). Šeštadienį ir sekmadienį atdara nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak. Parodą surengė Filisterių skautų sąjunga.

Spalvos, žmonės, gamta

(Atkelta iš 3 psl.)

Ka, Klouno pasaulis, Karalienė. Šios technikos darbai turi nuo- taikingą dekoratyvinį aspektą. Linijos laisvos ir spontaniškos.

Apskritai, Vyt. Ig. kūryboje (ta pyba, grafika ir mišriosios tech- nikos darbai) sudaro vientisą, ig- nišką pasaulį, kuriame atsispin- di lietuvių liaudies dvasia. Fil- delfijiečiai dėkingi dail. Vyt. Ig- je vėl pamatėme dailininką, ku- nui už įdomią parodą, daugė- riam tapyba nėra vien tuščio liui praskaidrinusią pilkųjų die- laisvalaikio užpildymas ar nerū- nų nuotaikas.

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

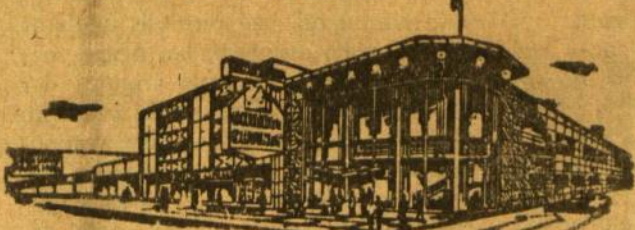
Kurkite geresnę ateitį

Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENROVES Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pa- gal dabar taupymo knygelėse mokamus 4 1/4%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

ŠTAI MĖNESINĖ TAUPYMO LENTELE:

MĖNESINĖS SĄTAUPOS	MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELE					
	2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.	
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.46	\$1,534.51	
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02	
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53	
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04	
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55	
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06	
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57	
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08	
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59	
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09	

SAFETY DEPOSIT BOXES

TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

5 1/4%
per yr.

on \$8,000.00
Certificates

4 1/4%
per yr.

on Pass Book
Accounts

JOHN Pakel, President

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

H O U R S : Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

2 FREE PARKING LOTS

Kompozitorius ir klausytojas

(Atkelta iš 1 psl.)

savo klausytojus. Pvz. Johann Sebastian Bach (1685-1750) savo laiku nebuvo pripažintas kompozitoriumi, o tikrai vargonininku, nors visą savo gyvenimą vargonais grojo tikrai savo muzikos kūrinius. O šiandien jis yra vienas iš muzikos milžinų, nors ir tada jo kūriniai buvo lygiai tokie pat šedevrai kaip ir šiandien.

Meno dalykai, idėjos, charakteriai mums atrodo gražūs tikrai tada, kada jie mums tampa vertybėmis. Pasitenkinimas ir grožis nėra tų daiktų kokybė, bet jie yra mūsų asmeniškų pajautimas. Stebėdami bet kokį meno kūrinį, nors gal mes ir nežinome jo kūrėjo specifinio tikslo, tačiau mes nujauciamo ir at randame jo grožį ir vertę kiekvienas individualiai, kiekvienas pagal savo pajėgas. Visi meno kūriniai turi savo dvasinį "message", o jį suprasti ir įvertinti reikalingas tam tikras savęs paruošimas. Pilnutiniam muzikos ir meno kūrinių įvertinimui geriausias kelias yra susipažinimas su tų autorių kūrimo proceso aplinkybėmis, kas juos paskatino tą kūrinį sukurti, kokie buvo jų motyvai, priežastys. Susipažinus su tomis kūrinio proceso aplinkybėmis, reikia susipažinti su tais kūriniais, išplaukusiais iš kūrybinųjų autorių išgyvenimų. Kaip pianistas Schnabel pastebi, tikrai nuolat ir ilgai klausydami muzikos kūrinių ir tai įvairios muzikos, įvairios amžiumi ir forma (opera, simfonija, kantata, oratorija, sonata, kamerinė), nepasitenkinę vien tik vienos formos ar vieno periodo kompozitoriais, mes galėsime pilnai įvertinti visų laikų muziką.

Muzikos klausymas vidujine ausimi

Muzikos menas mums nepasako tiesiogiai, bet mes jo reikšmę pasisaviname netiesiogiai iš kūrėjo vaizduotės, kuris savo išgyvenimus įkūnija instrumentų garsuose. Tikroji muzikos vertė neslypi tame, ką mes girdime išorine ausimi, bet tame, kaip mes reaguojame į tai, ką mes jaučiame vidujine ausimi. Šie reagavimai ir pojūčiai yra ne kas kita kaip tikrai mūsų pačių pergyvenimas, savotiškas sielos pakilimas. Šis sielos pakilimas įvyksta, tikrai išskaitant muzikos kūrinio gilią mintį. Ilgąs muzikos kūrinių klausymas ir muzikos istorinės tėkmės pažinimas mums palengvina medžiaginiuose dalykuose — muzikos instrumentų garsuose atpažinti ir atskirti dvasines vertybes, suvokti muzikos kūrinio tikrąjį "message". Išlavinę savo vidinę ausį, mes išgyvensime, išjausime ir atkursime tą patį dvasios pakilimą, kuriuo gyveno kompozitorius, kurdamas savo veikalą.

Ar Gaidelis ir Lapinskas yra tik "trankymasis"?

Pažinimas yra tas vienintelis kelias, kuris gali mus atvesti prie tikrojo meno įvertinimo. Nepažinę renesanso tapybos, graikų skulptūros, neįvertinsime ir moderniosios. Lygiai nepažinę baroko, klasikinio ir romantiškojo periodų muzikos, neįvertinsime ir šiandieninės. Kada mes būsim pasiruošę priimti bet kokios rūšies muziką, tada mes įvertinsime ir suprasime kiekvieno kompozitoriaus dvasinį "message". Kada mums Bacho fugos nebus visos vienodos, Haydeno simfonijos galėsime klausyti bet kada, Mozarto muziką mus atpalaiduos nuo kasdieninių rūpesčių, Beethovenas mus nuneš prie dangaus vartų, išėję iš Verdi operos niūniuosime jo gražias melodijas, kada visiškai paskeisime Wagnerio muzikinių dramų bangose ir kada nuolatos gėrėsime Stravinskio baletais, tada ir Gaidelio ir Lapinsko muziką nebus mums tik "trankymasis".

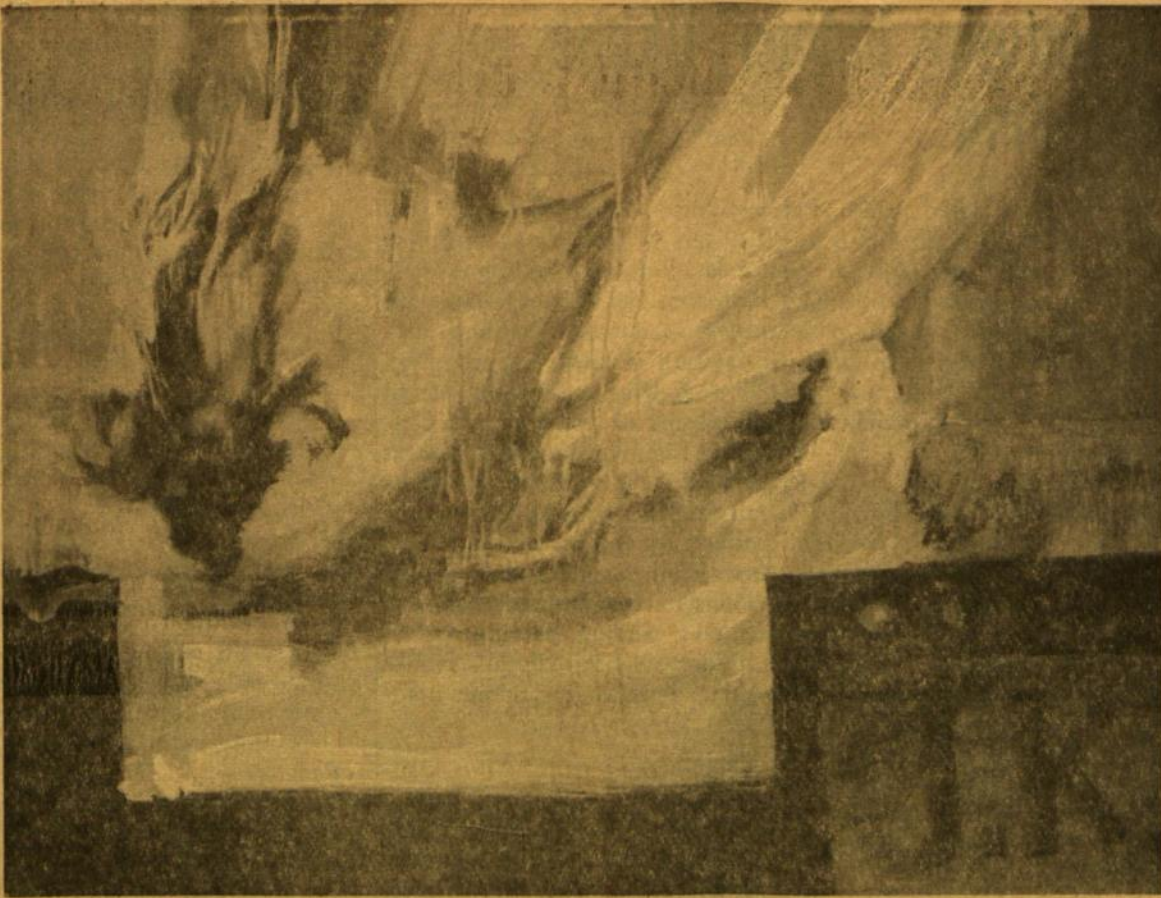
Tikrai tada, kada visą muziką pažinsime laiko perspektyvoje, mums kiekvieno kompozitoriaus muzika bus savaip įdomi, kiekviena turės savo pilną vertę.

Rinkimasis ir vertė

Gal būt, dabar mums vienas kompozitorius atrodys pranašesnis už kitą. Ir tai visai natūralu. Menininkui kūryba yra išsireiškimas, o klausytojui kūrybos priėmimas. Ir juo kūrėjas stipriau ir drąsiau mums perduoda savo išgyvenimus, tuo jis yra gilesnis ir vertingesnis. Dabar mes pradėsime rinktis tuos kūrinius, kuriuose pasirinktosios temos iš gyvenimo labiausiai atitiks mūsų išgyvenimui. Gal būt, Santvaro-Gaidelio operoje "Dana", stovyklinio gyvenimo laikotarpio perdavimas neatitiks mūsų to laikotarpio išgyvenimų. Vienam, gal būt, kūrėjas perduos tą laiką per silpnai, kitam per stipriai, o trečiam, gal būt, bus nei pridėk, nei atimk. Bet tai nereikia, kad kūrinyje dėl to jau būtų bevertis. Lygiai kaip nieko nereikia mūsų įsimylėjimas į šių dienų kompozitorius senųjų klasikų vertei. Jie yra amžinai įsitvirtinę savo laikų vietose, niekas jų nepakeis, net ir nenori pakeisti.

Kai Mozartas labiau perkamas už Beatles

Muzikos kūriniui, lygiai kaip ir visiems kitiems menams, mums reikia būti atviriems, nenusistatant iš anksto už ar prieš. Reikia leisti pačiam kūriniui save laisvai išsiskirti. Vienas geras ir ne-

Jonas Kelečius

Iš parodos Čiurlonio galerijoje. Chicagoje

Isiveržimas

senas pavyzdys rodo, kaip svarbu yra leisti kūriniui išsiskirti pačiam, reikia duoti progą tam kūriniui sueiti į kontaktą su klausytoju. Šitaip atsitiko su Mozarto "Piano Concerto in C, Nr. 21". Nors šiam piano koncertui suėjo jau beveik 200 metų nuo jo "gimimo dienos", tačiau tik dabar jis tapo pačia populiariausia muzika, kurios plokštelė šiandien yra labiausiai išperkama, pralenkusi net Beatles. Kur viso šito pasiekimo priežastis? O visai paprasta. Šis Mozarto piano koncertas sudarė visą, labai išreklamuotą filmą "Elvira Madigan" muziką. Šios filmo mu-

zikos plokštelės perka jau nebetik klasikinės muzikos mėgėjai, bet ir jaunieji kinų lankytojai, kurie anksčiau, tur būt, nebuvo net girdėję apie Mozartą ar jo muziką.

Galingesnė už patį kūrėją

Kiekvienas iš mūsų vienu ar kitu laiku esame kūrėju, jei ne darbais, tai bent savo troškimais. Iš kiekvienos dienos išgyventų nepasiekimų, liūdesių, skausmo ir džiaugsmo, mes susikuriame savo troškimų pasaulį, pasaulį toki, kokį mes norėtume, kad jis būtų. Šiuos mūsų idealus, troškimus bei norus ir galime atras-

ti tikrą kūrėjų meno darbuose: muzikoje, dailėje, knygoje, teatre.

Šias mintis norisi užbaigti didžiojo kompozitoriaus Ludwig van Beethoveno žodžiais: "Muzika yra tarpininkė tarp dvasinio ir fizinio gyvenimo. Nors dvasia nėra valdovė to, kas yra sukurama muzika, tačiau ji yra palaiminta toje kūryboje, kuri, kaip kiekvienas menas, yra galingesnė už patį kūrėją".

Remkite "Draugą".

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. kovo mėn. 22 d. 5

● Amerikietis kritikas apie J. Gliaudos romaną "Ikarų sonatą". "Sunday Advocate" Baton Rouge, La. (68.VIII.18) Hardee Moseley, vertindamas Jurgio Gliaudos "Ikarų sonatą", anglų kalboje, rašo, kad romano išdėstymas trijose dimensijose yra neįprastas eiliniam skaitytojui. Tačiau tai yra nepaprasta veikalo struktūra, atremta į paralelizmą.

Romano veikėjų meilės nuotykiai, skausmai ir džiugesiai pa vaizduoti abstraktiniu piešimo metodu, artimu paties M. K. Čiurlonio kūriniams. Tas abstraktizmas savo tūriu siejasi su didžiojo Šekspyro tragedijų tūriu, kur veikalo veikėjai žūsta, išsėina iš proto, žudosi. Vis dėlto abstraktizmas neįžengia į tamprų veikėjų tragedijinį pareina-

mumą veikėjų savitarpiniame ryšyje.

Veikalas yra metafora, atremta į graikų Dedalo ir Ikarų mitą. Čia veikalo kūrybinė filosofija glūdi skrydžio koncepcijoje ir to personifikacijoje veikėjų pareiškimais bei gyvenimais.

Anot autoriaus, menininkas te gyvena tik tiek, kol tęsiasi jo skrydis. Savo kūryboje menininkas sudega kūrybos kaitroje.

Savo vertinime Hardee Moseley naudoja daug romano citatų savo tvirtinimų iliustracijoms.

Ypatingu dėmesiu kritikas pabrėžia "Ikarų sonatos" rašymo stilių: "Gliauda geba savo kūrinyje parodyti kone biblinio stiliaus paprastumą ir jausmingumą. Jo žodžiai švelnūs, svaigina, nelaukti ir gaivingi, tartum vilnys, glostančios kranto smėlį..."

DIETIŠKI PRODUKTAI ORGANIŠKI VITAMINAI

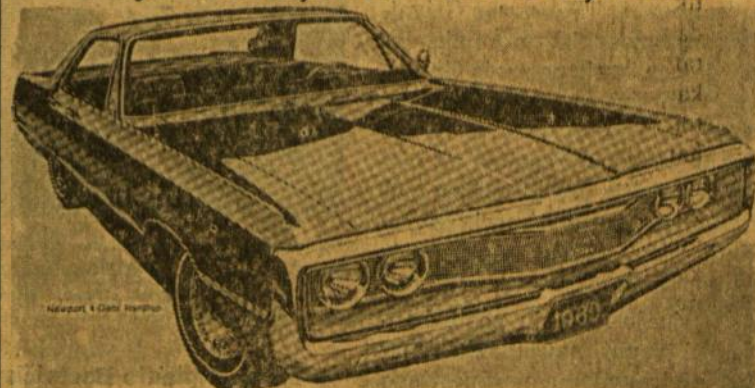
PASS' HEALTH FOODS

Telef. — 778-9131

3248 West 55th Street

CHICAGO, ILLINOIS 60632

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS Nauji 1969 Plymouth'ai ir Chrysler'ai

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL
4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

Paskutinė proga SUTAUPYTI IKI \$2,000.00, perkant naujus 1968 m. PLYMOUTH, CHRYSLER, IMPERIAL. Like tik 80 automobilių.

Velykinės Kortelės

RUSTCRAFT IR NORCROSS gamybos
Kiekvienai giminei ir draugams
DENNISON'S VELYKŲ PAPUOŠIMAI IR DOVANŲ ĮPAKAVIMAI
VELYKINĖS KORTELĖS SVETIMOMIS KALBOMIS
DIRMAVONĖS ir KOMUNIJOS KORTELĖS

IAMA STATIONERS

"THE SHOP U-NEED" "THE SHOP U-NEEK"

6305-07 So. Kedzie Tel. PR 6-9102

Dovanos, Kortelės, Knygos, Rašt. Reikmenys ir Dennison Prekės

LUIZ AUTO REPAIR

TELEF. — 436-3699

KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.

6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
Savininkas Aloyzas A. Kuniskis

VELYKINĖS DOVANOS

pasiuks greičiausiai Jūsų artimuosius

LIETUVOJE

jei siųsite jas per

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

220 South State St., Tel. WA 2-9354

arba

2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins tikrai vertingų siuntinių sudarymą. Per mus galite užsakyti, anksčiau Mes mielai priimame ir išsiunčiame skelbtus sovietų maisto produktus siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuobei pramonės gaminius, išskyrus au- savų daiktų bei produktų tomobilius.

Jau ir vėl galima užsakyti šaldytuvus

Reikalaukite naujus katalogus bei mitybą sąrašus. Garantuotą siuntinių pristatymą atkame jau virš 22 metų.

O jeigu norite aplankyti Lietuvoje savo artimuosius, tai mūsų skyrius, —

— GORDON TRAVEL SERVICE, INC. —

sutvarkys Jums kelionės reikalus be jokių rūpesčių.

Saint Anthony Savings

1447 South 49th Court • Cicero, Illinois 60650 636-6330

MEMBER FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORP. WASHINGTON, D. C.

Joseph F. Gribauskas, Exec. Sec'y

Nauji leidiniai

● **LITUANUS**, Vol. 14, No. 2. Lithuanian Quarterly. Metinė prenumerata \$5.00. Adresas: Lithuania, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690.

Jeigu pora pastarųjų Lituanus numerų buvo skirta daugiau lietuvių literatūrai, tai šis naujasis žurnalo sąsiuvinis liečia daugiau politines temas. Leono Sabaliūno straipsnis, įvardintas "Baltic Perspectives: The Disillusionment with The West and The Choices Ahead" ir Julius Smulskio raštas "The Incorporation of The Baltic States by The Soviet Union". Taipgi paskelbta visa eilė daugiau dokumentinių raštų, kaip "Roosevelt and Stalin on The Baltic States" ir daug faktų, liečiančių Estijos ir Sovietų Sąjungos santykius.

Šis daugumoj mūsų jaunųjų akademių pastangomis ir plunksnos talka leidžiamas žurnalas šiuo metu vykdo prenumeratorių telkimo vaju. Kiekvienas gyvasis lietuvis neturėtų būti kurčias Lituanus balsui.

● **Kotryna Grigaitytė, TRAPUS VAKARAS**. Lyrika. Apilanką piešė Raimundas Graudis. Išspausdino Immaculata Press, Putnam, Conn. 1968. Rinkinys 108 psl., kaina \$3.00, gaunamas ir "Drauge".

Tai penktoji Kotrynos Grigaitytės poezijos knyga. Žaismingai jausmingais posmais Grigaitytė yra išsikovočiusi mūsų poezijoje sau gana atskirą vietą. Jos ankstesnės poezijos ne vienas eilėraščių yra atkreipęs mūsų kompozitorių dėmesį, paverčiant juos solistų mėgiamomis dainomis.

Naujuoju rinkiniu poetė bando eiti truputį nauju keliu, daug kur atsisakydama nerūpestingo žaismingumo susimastymo sąskaiton. Niekada ir įprastiniai ankstesnieji ketureiliai ir aplamai klasikinio eilavimo forma, eksperimentuojant filosofine poetėte ir laisvo eilavimo kompozicijomis. Ar poetė šitais bandymais laimi naujų kreditų, reikėtų gerokai paabejoti. Aplamai, nėra lengvai atsakomas klausimas: ar verta menininkui prisiverstinai stengtis būti dia-metraliai kitokių, negu būta kovoje su gyvenimu? Atsakymo ieškant, gal nebologas yra ir Picasso pavyzdys: jis visą savo gyvenimą buvo ir dabar yra meno avangardo priešakyje, tačiau abstraktistų būti niekad nebando.

● **THE MARIAN**, March 1969. Tėvų marijonų leidžiamas mėnesinis iliustruotas religinės kultūros žurnalas. Vedamajame kun. V. Bagdanavičius, MIC, svarsto vedusių kunigų problemą. Amerikietė laikraštininkė E. Peisson atskirame straipsnyje išryškina uždavimų rekolekcijų dvasinę terapeutiką. D. S. Bryan iškelia vidinius pavojus amerikietiška civilizacijai. Airių armijos karininkas Jungt. Tautų tarnavoje P. D. O'Donnell, ilgiau ešes pareigas Izraelyje, rašo apie Didžiąją savaitę ir šventas vietas Jeruzalėje. Argentinoje gyvenęs marijonų misio-

nierius kun. Ant. Švedas svarsto žemės reformos reikala Pietų Amerikoje. Laikraštininkas A. B. Haines pasakoja apie užgavėnių ir gavėnios papročius. Duodama eilės naujausių filmų apžvalga, Dr. M. J. O'Connell aptaria narkotikų pavojus. Buves Vietnamo karys A. Ham-burg pasakoja šurpius nuotykius, atakuojant raudoniesiems. R. J. Fornwalt atskleidžia, kaip mes galėtume įnešti daugiau šviesos į kitų gyvenimą. L. Bell duoda patarimų šeiminiškėms, o socialinio draudimo tarnautoja Ch. Jakubowski aiškina apie kreditus, reikalingus išsistarnauti pensiją. Salia šių straipsnių yra redaktoriaus J. Prunskio paruošta naujų knygų apžvalga ir žinios iš katalikų pasaulio. Iliustracijoms panaudoja J. Bakio, V. Petravičiaus, lietuvių tautodailės kūrinių reprodukcijos bei V. Maželio, R. Kisieliaus ir kitos nuotraukos.

Kompozitorius ir pianistas Vytautas Bacevičius, kurio kūrinių plokštelės, paties kompozitoriaus įgrotos, išleista lioties dienomis.

● **Nauja Vpauto Bacevičiaus** kūrybos plokštelė, išleista Delta Recording Corp., šiomis dienomis jau atiduota į muzikos mėgėjų rankas. Plokštelė ilgo grojimo, kurioje pats kompozitorius atlieka fortepionu visą eilę savo išskirtinių veikalų: Sixieme Mot, Capriccio, Meditation, Deux Gro-tuesques, Vision, Trois Pensee-s Musicales, Etude ir Poeme Cos-mique. Plokštelės kaina 5.00 dol. Galima ją įsigyti, parašant ir čekį pasiunčiant pačiam kompozitoriui: V. Bacevičius, Apt. 3 D, 150-03 88 Ave., Jamaica, N.Y. 11432.

Vytautas Bacevičius yra ne vien tik virtuozas pianistas, bet ir vienas iš ryškiųjų lietuvių kompozitorių, atnešęs lietuvių muzikos raidon labai didelę moderniosios muzikos duoklę, atstovavęs Lietuvą visoje eilėje tarptautinių muzikos festivalių, parrašęs apšiai simfoninių kūrinių, fortepionui ir styginiams kvartetu.

Vytautas Bacevičius jau yra plačiai žinomas ir aplamai Amerikos muzikiniame gyvenime. Muzikos leidinių bendrovė Mercury pernai yra išleidusi dvyliką jo kūrinių, kurių lig šiol jau parduota šimtai. O Vytauto Bacevičiaus kūrinių vargonam Ray-son Cosmiques (avangarde) greitai buvo parduota net 727 egzemplioriai. Tolimesnius Vytauto Bacevičiaus kūrinius

"Gimtosios kalbos" likimo klausimu

Jau nemažai laiko praėjo, kai mūsų bendrinei kalbai skirtasis Lietuvių kalbos draugijos organas "Gimtoji kalba", atžymėjęs savo dešimtmečio sukaktį, pasiskelbė nebelankysias savo prenumeratorių ir skaitytojų. Laikraštį sustabdė patys jo redaktoriai, paskelbdami GK 1-2 (39-40) sausio-birželio 1968 m. n-ryje, kad "... tokia, kokia buvo, GK daugiau nepasirodys". Buvusieji redaktoriai pasiskelbė bendradarbių stoka sudarius didžiausią laikraščio vargo dalį. Siūlydami, kad "GK turėtų būti leidžiama ne visuomenei, o jaunuomenei", buv. redaktoriai pareiškė nuomonę, kad GK "turėtų pasiimti globon čekagiškią — Pedagoginis Lituanistikos Institutas su Aukštesniąja Lituanistikos mokykla".

"Draugo" š.m. Nr. 21 kultūrinio priedo Kertinėje Paraštėje tilpo J. Pr. straipsnis "Mirtis dešimtmetyje". Jo autorius abejoja, ar šios mokyklos pajėgtų vežti naują joms vežimą, nes jų "vadovaujantieji žmonės jau ir taip perkrauti darbu, kai kurie patys vaikšto kaip "smūkeliai". Toliau autorius klausia: "Jei mūsų kalbos tūzai nusiskundė bendradarbių trūkumu, iš kur jų turės šios mokyklos?" Ten pat J. Pr. pasisako už ligišiolinį GK lygį, nepritardamas jo degradavimui į studentišką ar gimnazistiską lygį. Ieškodamas išeities, J. Pr. siūlo, kad Lietuvių kalbos dr-ja, kurios organu GK yra, ir Kultūros fondas tartų savo žodį ir surastų išeitį. Kaip paskutinę galimą išeitį, jei kitos nebūtų surasta, J. Pr. siūlo kalbininkams reguliariai naudotis "Draugo" kultūrinio priedo skiltimis.

Kaip matyti, išeities dar nesurasta, siūlymų gali rasti ir daugiau. Tebūnie leista ir žemiau pasirašiusiam siūlyti vieną iš galimų išeitį. Gimtajai Kalbai reikia redakcinio kolektyvo, didesnės bendradarbių tautos, kuklios pastogės redakcijai ir administracijai didesniame lietuvių centre. Tokiu centru yra ir visada bus Chicago. Ten yra L.K. Draugi-

leis ir platins Theodore Presser Co. Philadelphiajį.

Gi čia minima išleistoji plokštelė dabar sudarys progą lengvai susipažinti su Vytauto Bacevičiaus kūryba kiekvienam muzikos mėgėjui.

jos, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

Sprendžiant pastaruosius klausimus, tektų atsižvelgti į galimą centralizuotą lygiagrečių uždavinių vykdymą. Kultūros fondas gali ir toliau likti GK leidėju, tačiau jis gali būti tik GK leidimo rėmėju-finansuotoju. Svarbiausias uždavinys būtų sudaryti GK redakcinį kolektyvą. Pakviestus visus ligišiolinius GK redakcinės tautos kaltininkus, prisijungus Ped. lit. instituto lietu-

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK reikalui nedaug patalpų erdvės tereikėtų. Beliktų rūpintis redakcinio kolektyvo ir leidimo klausimais.

šios, kurios organu GK yra, centras, ten ir leidėjas — Kultūros fondas. Pastarojo vaidmuo reikšias tū, kad iš jo gaunama piniginė parama, išlyginanti prenumeratorių ir aukų nepriteklus. Šiuos žodžius rašančiam ateina mintis: jei už metų ar kitų Chicago Lietuvių jaunimo centras praplės savo pastatų talpumą (pavirs Lietuvių kultūros centru?), juose plėsis ne vien jau esančios institucijos, bet glaussis viena-kita ir naujų. Kukliam GK

● **Rašytojai Petrai Tarulini** (Juozui Petrūnui) 70 metų sukako kovo mėn. 19 diena. Šis vyresniosios kartos mūsų rašytojas gimęs 1899 m. Utenos valsčiuje, ir apskr. Nepriklausomoje Lietuvoje labai aktyviai reiškėsi ne tik literatūriname gyvenime, bet ir žurnalistikoje: redagavo laikraščius: „Dieną“, „Dienos Naujienas“, leido „Lietuvos Naujienas“ ir humoro laikraštį „Kultūvė“.

Literatūrinėje veikloje buvo vienas iš pagrindinių keturvėlininkų sambūrio narių. Redagavo ir keturvėlininkų tribūninį žurnalą „Keturi Vėjai“. Kaip žinome, „Keturi Vėjai“ ir keturvėlininkai, kurių pirmosios eilės aktyviai reiškėsi ir Kazys Binkis, žymiai prisidėjo prie 1920-1927 metų literatūrinio gyvenimo išjudinimo, itakoję rašytojus ieškoti naujų išraiškos formų tiek poezijoje, tiek prozoje, apamai — mūsų literatūrą sumoderninti. Visų tų pastangų nebloga iliustracija yra ir 1927 metais Tarulio išleistas apysakų rinkinys „Mėlynos kelnės“.

Pastraukęs nuo rusų-bolševikų invazijos, rašytojas 1948 metais Vokietijoje išleido antrąją savo knygą, novelių rinkinį „Žirgeliai padėbesiais“, kurioje jau mažiau eksperimentinio sproginėjimo, bet daugiau rašytojiško brandumo ir psichologinės gilumų.

Stambiausias jo veiklas vis dėlto yra romanas „Vilniaus rūbas“, išleistas Nidos 1965 metais. Romanas plačios apimtys, 500 psl. knyga, kurioje rašytojas žengia dar giliau į psichologinių detalių „anatomiją“.

Pokario metais iš Vokietijos persikėles į JAV, rašytojas apsis-tojo Brooklyn, kur ir dabar tebe gyvena.

● **Rašytojo Algirdo Landsbergio** paskaitos Amerikos aukštosiose mokyklose. Kovo 6-7 d. rašytojas dramaturgas skaitė eilę paskaitų ir pravedė eilę seminarijų apie šiu dienų dramą ir teatrą. St. Paul — Minneapolis, Minnesota, kolegijose. Jo paskaitų pagrindinės temos sukosi apie teatrą: „Modernus teatras, kelios akystatos“ ir „Drama bei teatras Rytų Europoje“. Paskaitų klausėsi Macalester, St. Thomas, ir St. Catherine kolegijų studentai ir dėstytojai. Vieną paskaitų transliavo University of Minnesota radijas.

● **Santarėčių knygų leidyklos** sukuriamas balansas, 1959 m. pasirodė pirmoji leidyklos knyga — K. Ostrausko „Kanares“. Nuo to laiko iki dabar išleista 17 knygų: aštuonios poezijos, penkios dramų ir keturios prozos knygos. Viso 2250 puslapių už 14,000 dol. Populiariausios knygos buvo Antano Gustaičio „Ir atsikrėdo juodas varnas“, kurios išleista dvi laidos. Bematant išparduota ir Sekspyro „Hamletas“. Premijas gavo keturios knygos: Algirdo Landsbergio „Penki stulpai turgaus alkštejo“, Algimanto Mackaus „Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai“, Kosto Ostrausko „Zaliojo lankelė“ ir Antano Gustaičio „Ir atsikrėdo juodas varnas“.

Pernai išleista Vytauto Kavolio „Nužemintųjų generacija“, Antano Gustaičio „Ir atsikrėdo juodas varnas“ antra laida ir būta mecenatu Pedagoginio lituanistikos instituto išleista „Socialistiniam realizmui“.

Pradedant antra dešimtmetį, leidykla pavadinta Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas. Taip pat, užsibaigus Skėmos fondo lėšom, Antano Skėmos raštų leidimas pereina AMKL fondo žinion.

Šiais metais bus išleista Skėmos raštų antrasis tomas ir Henriko Nagio eilėraščių rinkinys „Broliai balti aityrai“. Toliau numatoma išleisti Rimo Vėžio poezijos knyga, kurią apipavidalinti ir iliustruoti sutiko dail. Algirdas Kurasukas.

Taip pat AMKL fondas apsiėmė išleisti J. Develės Navakienės versta 1529 metų Lietuvos

Statutą. Vertimą spaudai parengė ir įžangą parašė dr. A. Plaiteris. Kalbą taisė dr. P. Jonikas. Iešinė priežiūra dail. Ž. Mikšio. Leidimui talkininkauja Vytautas Saulius.

● **Amerikiečių literatūros** premijos ir jų atgarsiai. 1968 m. National Book premijos paskirtos jau kovo 11 d. Už poeziją gavo poetas John Berryman, už istoriją W.D. Jordan, vertimus — W. Weaver, už italo Calvino vertimą, ir pirmą kartą nuo premijos įsteigimo, tai yra per 20 metų, už vaikų literatūrą paskirta premija Meindert De Jong. Iš politikos srities premiją gavo beletristas Norman Mailer. Už romaną „Steps“ gavo premiją lenkas autorius Jerzy Kosinski, nuo 1957 m. gyvenęs Amerikoje. Visiems įteikta po 1000 dol. Praėjusį seš., premijas vertindamas, Chicago „Daily News“ prie do „Panorama“ literatūros red. Van Allen Bradley paskelbė straipsnį, kad šiemetinis romano premijos paskyrimas yra nuostabi. Jis teigia, kad knyga, kurią jis pakartotinai perskaitęs, yra pilna pornografijos ir iš viso protą bukinančių atvejų. V. A. Bradley pasidžiaugia Norman Mailer įteikimo šventėje pasakyta kalba, tačiau taip pat išreiškia pagėdavimą, kad autorius savo prozoje mažiau vartotų nešvarių žodžių. Recenzentas iškelia keletą kitų knygų, kurios buvo labiau vertos premijos, negu Kosinkio absurdi. Tai William H. Gass „In the Heart of the Heart of the Country“, John Barth „Lost in the Funhouse“, Joyce Carol Oates „Expensive People“, Frederick Exley's „A Fan's Notes“.

● **Sunaikintas Jono Rustemo** kapas. Prof. Jonas Rustemas, gimęs 1761 m. Istantulo priemies-tyje, kilimo graikas, laikomas bene žymiausių mūsų XVIII-XIX a. dailininku. 1798 m. priimtas dėstytoju į Vilniaus universitetą, 1807-1832 m. vadovavo Vilniaus universiteto tapybos ir piešimo katedrai. Tokiu būdu jis išauk-

lėjo didelį būrį dailininkų, kurie, plačiai garsėję XIX amžiuje, žinomi dar ir dabar. Pažymėtina, kad jis pirmasis į piešimo pamokas įvedė gyva modelį. Atsisakęs ligi šiol vyrausio klasicizmo, Lietuvos tapyba pakreipė romantizmo keliu. Uždarus rusams Vilniaus universitetą, gavo pensiją, bet nuo tapybos neatsisakė. Jo kūrybinis palikimas — nemaža gerų portretų, kurių dalis išliko ligi mūsų laikų. Prof. J. Sniadeckio, Kotrynos Fiorentini, Nežimonomos ponios su dukterimi, J. Pielkevičiaus ir kt. Iš viso suregistuoti 24 aliejiniais dažais piešti portretai. Žinia, jų buvo ir daugiau. Daugumą jų šiuo metu yra Varšuvos, Krokuvos ir Vilniaus meno muziejuose.

1835 m. dailininkas pas save vasaroti pakvietė jo geras bičiulis Pizani, Dūkšto dvaro savininkas. Nežiūredamas pašlijusios sveikatos, Rustemas labai norėjo atostogas praleisti atokiau nuo miesto. Nors gydytojai nepatari keliauti, Rustemas vis dėlto išvyko ir gegužės pabaigoje pasiekė Dūkštą. Birželio 9 d. jis rimtai susirgo trečią kartą pasikartojusia liga. Iš Vydžių skubiai iškvietė gydytojas nebegalėjo jam padėti, ir dailininkas, po sunkių 12 dienų kančių, birželio 12 d. pasimirė. Buvo palaidotas Dūkšto

lejo didelį būrį dailininkų, kurie, plačiai garsėję XIX amžiuje, žinomi dar ir dabar. Pažymėtina, kad jis pirmasis į piešimo pamokas įvedė gyva modelį. Atsisakęs ligi šiol vyrausio klasicizmo, Lietuvos tapyba pakreipė romantizmo keliu. Uždarus rusams Vilniaus universitetą, gavo pensiją, bet nuo tapybos neatsisakė. Jo kūrybinis palikimas — nemaža gerų portretų, kurių dalis išliko ligi mūsų laikų. Prof. J. Sniadeckio, Kotrynos Fiorentini, Nežimonomos ponios su dukterimi, J. Pielkevičiaus ir kt. Iš viso suregistuoti 24 aliejiniais dažais piešti portretai. Žinia, jų buvo ir daugiau. Daugumą jų šiuo metu yra Varšuvos, Krokuvos ir Vilniaus meno muziejuose.

1835 m. dailininkas pas save vasaroti pakvietė jo geras bičiulis Pizani, Dūkšto dvaro savininkas. Nežiūredamas pašlijusios sveikatos, Rustemas labai norėjo atostogas praleisti atokiau nuo miesto. Nors gydytojai nepatari keliauti, Rustemas vis dėlto išvyko ir gegužės pabaigoje pasiekė Dūkštą. Birželio 9 d. jis rimtai susirgo trečią kartą pasikartojusia liga. Iš Vydžių skubiai iškvietė gydytojas nebegalėjo jam padėti, ir dailininkas, po sunkių 12 dienų kančių, birželio 12 d. pasimirė. Buvo palaidotas Dūkšto

lejo didelį būrį dailininkų, kurie, plačiai garsėję XIX amžiuje, žinomi dar ir dabar. Pažymėtina, kad jis pirmasis į piešimo pamokas įvedė gyva modelį. Atsisakęs ligi šiol vyrausio klasicizmo, Lietuvos tapyba pakreipė romantizmo keliu. Uždarus rusams Vilniaus universitetą, gavo pensiją, bet nuo tapybos neatsisakė. Jo kūrybinis palikimas — nemaža gerų portretų, kurių dalis išliko ligi mūsų laikų. Prof. J. Sniadeckio, Kotrynos Fiorentini, Nežimonomos ponios su dukterimi, J. Pielkevičiaus ir kt. Iš viso suregistuoti 24 aliejiniais dažais piešti portretai. Žinia, jų buvo ir daugiau. Daugumą jų šiuo metu yra Varšuvos, Krokuvos ir Vilniaus meno muziejuose.

1835 m. dailininkas pas save vasaroti pakvietė jo geras bičiulis Pizani, Dūkšto dvaro savininkas. Nežiūredamas pašlijusios sveikatos, Rustemas labai norėjo atostogas praleisti atokiau nuo miesto. Nors gydytojai nepatari keliauti, Rustemas vis dėlto išvyko ir gegužės pabaigoje pasiekė Dūkštą. Birželio 9 d. jis rimtai susirgo trečią kartą pasikartojusia liga. Iš Vydžių skubiai iškvietė gydytojas nebegalėjo jam padėti, ir dailininkas, po sunkių 12 dienų kančių, birželio 12 d. pasimirė. Buvo palaidotas Dūkšto

Rašytojas Petras Tarulis; kovo 19 d. jam sukako 70 metų.

dvaro koplyčios rūsiuose. Il pasaulinio karo metu koplyčia sudegė, jos pamatai ir rūšiai buvo suardyti. Tokiu būdu pražuvo bet kokios šio didelio dailininko liekanos.

Dūkšto bažnyčioje yra išlikęs jo skardoje pieštas nedidelis paveikslas — Šv. Jono Krikštytojo galva, b.kv.

● **„Mindaugas“, poeto Justino Marcinkevičiaus** parašyta dviejų dalių drama — poema okup. Lietuvoje susilaukė didelio pasiekimo. Pirmą kartą ją pastatė Vilniaus dramos teatras. Antrą kartą P. Gaidžio režisūroje poemą pastatė Klaipėdos dramos teatras. Vaidino: aktoriai: V. Paukštė (Mindaugas), V. Kancleris, V. Alsus, H. Andriukonis, B. Barauskas, Pauliukaitis, M. Černiauskaitė. Dekoracijas paruošė dail. A. Tarabilsa, kompozitorius — A. Makačinas.

● **Rygos lietuviai (Latvijoje)** paskutiniu metu stiprina savo veiklą. Meninės veiklos mėgėjai, gavę valdžios leidimą, susibūrė į „Rūtos“ kolektyvą, įsteigė tautinių šokių grupę, sudarė chora, mokosi lietuviškų dainų ir šokių.

● **Vilniaus universitetas** ba-landžio 1 d. švenčia 390 metų jo įsteigimo sukaktį, tačiau oficialiai iškeliamas ne jo kūrimo, bet tariamo „atkūrimo“ faktas, pabrėžiant, kad 1919 m. Kapsukas pasirašęs jo „atkūrimo“ aktą, nors kaip žinome, apie bet kokią jo „atkurto“ universiteto veiklą niekas nieko negirdėjo. Stengiamasi nutylėti faktus apie Stepono Batoro u-to veiklą, o taip pat apie jo atkūrimą Lietuvai atgavus Vilniaus krašto dalį. Šiuo metu universitete mokosi apie 14,000 studentų, kurių gal pusė neakivaizdininkai. Universitete dirba 1931 tarnautojas, iš kurių įvairių dalykų dėstytojų yra 763, bet iš šio skaičiaus tik 54 yra mokslų daktarai ir profesoriai. Universitete yra 83 katedros ir keliasdešimt laboratorijų.

● **Lietuvos ir Gudijos totorių** raštija pastaruoju metu atidžiau tiriama. Kaip žinoma, Lietuvos totoriai savo knygas rašė ano meto D. Liet. kunigaikštijos valstybine kalba arba lenkiškai, tačiau vartojo savuosius arabiškus rašmenis. Iš esamų tekstų sužinoma daug naujų dalykų apie Lietuvos totorių papročius, religines apeigas. Prof. A. Antonavičius buvo surinkęs net 23 totorių rankraštinės knygas bei laiškų. Nesenai jis paskelbė vaikaortografinę sistemą.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Apdraustas perkraustymas
ilgų metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, gyvybės, automobilų, sveikatos, bižnito.
Patogios išlaidos mokėjimo sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

Eilėraščių, dainų ir sonatų

Los Angeles scenos menininkai kovo 15 d. pasirodė mantaviniu būdu sukirptame koncerte. Pirmoje dalyje scena tapo suskirstyta į penkias gotiško trikampio properšas. Centre — pianistė R. Apeikytė. Šalutiniuose trikampiuose — deklamuotojai: aktorius J. Kaributas ir aktorė N. Apeikienė. Viduryje — solistai: sopranas S. Paulienienė ir tenoras A. Pavasaris. Praktinė kombinacija! Tačiau veidų per baltas baltumas, vėsi laikysena ir orūs drabužiai dvelkė slegiančia rimtimi. Atrodė lyg apšviestas bazilikos fasadas.

Jie pasikeisdami dainavo, grojo ir deklamavo, pritardami Tėvynės ilgesio temai. To ilgesio buvo apšči. Statiškas rytojimas gotiškoje properšoje ilgesį dar labiau pagilino. Bet čia piršosi ir klausimas: ar scena yra skirta sustingusiam stovėjimui? Deklamuoti iš atokaus kamio yra nelengva, kai yra tuščias visas scenos priekis.

Kai kurie montažo kūrėliai nesiektė net vidutinio lygio. Jie taikė į graudulio vermes. Vis dėlto panelės Apeikytės išpildingas Gruodžio ir Budriūno sonatų skambinimas nusvėrė visą pynę teigiamon pusėn.

Antrąją koncerto dalį pradėjo iš giedro dangaus nukritusi filmų žvaigždė Rūta Lee. Ji pasakė vieną sakinį. Bet visiems patiko jos efemeriškas pasirodymas, juo labiau, kad ji dėvėjo peteliškės grožio ir dydžio minisuknelę.

Solistė Florence Korsakaitė, matyti, slogos kamuojama, nenoriai dainavo, net ir atsiskakė atlikti programoj numatytą Elžės sapną iš Wagnerio „Lohengrino“. Klausytojams strigo įvairiakalbis antrosios dalies po-būdis. Italų, anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų ir lietuvių kalbos ėmė rungtyniauti tarpusavyje. Tikras Babelis! Šiaip ar taip lietuviai plačiai apglėbia pasaulinį dainavimo meną. O man, atžagareivui, kažkodėl no rėjosi, kad solistas A. Pavasaris „Traviatos“ ir „Carmen“ populiariais arijas užtrauktų gra-

VALOME
KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. RUBENYS — Tel. RE 7-5168

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos, Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Ave.
Kampas 53th Street
Telefonas — PROspect 8-9533

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Apdraustas perkraustymas
ilgų metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Richmond Auto Service
Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrė mechaniką. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas.
Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

žia, suprantama kalba. Itališko dainavimo galima pasiklausyti iš tūkstančio margaspalvių plokštelių. Širdžiai stinga savų, giliai smingančių frazių, tegul ir operetinių.

Todėl antrosios dalies laimėjimai, nežiūrint bis-bravo plojimų tenorui, priklausė lietuviškai deklamuojantiems aktoriui ir p-lei Apeikytėi už įspūdingo Schuberto ir Schopeno skambinimą. Čia ir Putino ba-

DAŽYMAS
FIGIAI DAZAU KAMBARIUS VALAU KILIMUS IR BALDUS
J. RUDIS — Tel. CL 4-1050

Heating Contractor
Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namų apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogu rindis (gutters), vandens slidymai boilerius, Tvirta leidimus dirbti mieste ir užmieste. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimai nemokamai.
DOMAS ZUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
1444 S. Western, Chicago 9, Ill.
Telefonas VI 7-3447

BANGA
TV, Radio, Stereo, Spalvotom televizijom antenos. Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
Vakaraš skambinti WA 5-3607
P. Rudėnas K. Šimulis

A. ABALL ROOFING CO.
Isteigta prieš 49 metus
Dengiamo visų rūšių stogus. Taisoma arba dedama nauja kamienų, rūsas, putekamuoju vamzdžiu. Dažoma iš lauko. Taisoma mūra "touch pointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuotas
LA 1-6047 arba PO 2-8778

Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kurio laiku

GARBAGE DRUMS
WITH COVERS AND HANDLES
30 and 50 gal. Free delivery
5622 So. Racine, 434-1113

MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų.
A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRONTier 6-1882

Richmond Auto Service
Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrė mechaniką. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas.
Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Richmond Auto Service
Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrė mechaniką. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas.
Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

ladė "Vergas", pulkiai deklamuojama N. Apeikienės, atidavė savo estetinę duoklę.

O žmonių salėje — kaip karui pasibaigus Karaliaučiuje. Kur-ne-kur! Kodėl? Gal tas montažo nedėkingas pavadinimas "Tėvynės ilgesys" išgąsdino? Ilgėtis šiais laikais yra ne

madoje. O gal bilietai kainų per ankstyvas paskelbimas? Koncerto tikslas jau buvo kilus — paremti lietuvių radijo pusvalandį ir Vasario 16 gimnaziją. "Tai gražus vakaras", pasakė išeidamas kun. dr. A. Olšauskas. Ir aš su juo sutinku.

Pr. Visvydas

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4505 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — Yards 7-1741 - 2

Geriausios gelės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
Telef. PROspect 8-0833 — PROspect 8-0834
GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA
2443 West 63rd St., Chicago, Ill.

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEDarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
LACKAWICZ IR SŪNUS
424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1133-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2820

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

Moterie, šypsokis ir gyvenk

PRANYS ALŠENAS

Be abejonės, perskaičiusi rašinio antraštę, ne viena moteris pagalvos ir pasakys: "Patarimas geras, bet sunkiai įgyvendinamas." Mat, nūdienos iršiam pasaulyje nelengvas tai dalykas — šypsotis, nors, iš tikrųjų, besišypsant daugiau šansų geresniam ir ilgesniam gyvenimui.

Šypsotis, ypač reikėtų kiekvienai moteriai, nes moters šypsnis veide, tai lyg saulės spindulys lange. Jis praskaidrina visą aplinką, visą namų ir šeimos nuotaiką. Jei vyras yra "rimtas" ir nesišypsuoja, tai jam visa tai "daugiau prie veido", nes jis, atrodo, lyg tam ir sutvertas.

Legenda apie moters sutvėrimą

O kaip moteris? Grįžkime prie jos! Juk ir truputį juokingai skambanti legenda apie moters sutvėrimą pasakoja: esą, kai Dievas sutvėrė vyrą, pastebėjęs, kad trūksta medžiagos moters sutvėrimui. Tada Aukščiausias pažemė mūšio apskritimą (to paties, apie kurį dabar amerikiečiai apskrido), žalčio banguotumą, rožės stiebelio lankstumą, miglos spindesį, kiškio bailumą, pavo tuštumą, aušrinės švelnumą, tulžies kartumą, medaus saldumą, ugnies karštumą, sniego šaltumą, šarkos plepumą, karvelio burkavimą ir iš viso to sutvėrė sintetinį padarą — moterį.

Viešpats atidavė ją vyrui. Po penkių dienų tas, sugrįžęs pas Dievą, nusiskundė: — Viešpatie, tvarinys, kurį man davėi, nuodija mano gyvenimą. Plepa išties diena, puola nusiminimas dėl mažiausio menkinio ir nuolatos serga. Pasiimk ją atgal!

Dievas sutikęs, atsiėmė moterį atgal.

Po penkių dienų vyras, vėl grįžęs pas Dievą, nusiminęs tarė: — Viešpatie, gražinės Tau tvarinį, jaučiuosi vienišas. Prisimenu, kaip ji žiūrėdavo į mane meilėmis akimis, kaip glaudėsi. Prašau, grąžink man ją atgal.

Dievas didžiavasiškai supratęs reikalą ir moterį grąžinęs vyrui atgal.

Tačiau šį kartą vyras grįžęs su skundu jau po trejetos dienų:

— Viešpatie, jau man užtenka jos. Šis tvarinys teikia daugiau vargų ir rūpesčių, negu jis pats vertas.

— Pasišalink ir tvarkykis, kaip sugebėsi! — atsakė jam Dievas.

— Bet aš negaliu su ja taip toliau betverti...

— O sakei taip pat, kad negali be jos gyventi...

— Vargas man — suaimanavęs pasišalindamas vyras. — Negaliu gyventi su ja, bet ir be jos negaliu...

Skirtumas tarp juoko ir šypsenos

Kinietiška patarlė sako, jog šypsena nieko nekainuoja, bet nupirkti su ja galima labai daug. Tai didelė ir labai įžvalgi tiesa.

Daug spaudoje rašoma bei pats stoma, kad šypsena yra didelė Dievo dovana, kadaise suteikta žmonijai. Šypsena tai esąs žmogaus sielos atspindys, kuris atspindi tai, kas žmogus sieloje dedasi. Be to, šypsena nuteikianti gerai ir tuos, kurie tik yra jos aplinkoje.

Esą, reikia atskirti paprastą juoką nuo šypsenos, nes juoktis moka daug kas, bet šypsotis ne visi įstengia. Dažnai juokiamasi

iš kitų nesklaidumų, o šypsoma — ir tada, kai žmogus jaučia savąjį laimės ir džiaugsmo spindulį.

Juokas gali virsti panieka, o šypsena reiškia savęs ir kito praturtinimą. Todėl dažnai girdime žmones juokiantis, bet mažai ma tome šypsantis.

Ilgametis Varenos valst. džiūvininkų sanatorijos vedėjas dr. Albinas Grigaitis, praeitų metų lapkričio 5 d. miręs Chicagoje buvo pasakęs apie juoką šitaip: "Juokiasi tik žmogus. Juokas ir šypsena yra žmogaus kultūringumo požymiai".

Save apvaldant, išmokstama šypojojimosi meno

Teisingas yra pasakymas: "Sakyk, iš ko tu juokiesi, aš pasakysiu, kas tu esi." Kuo žmogus aukštesnės kultūros, tuo jo juokas ir šypsena gilesni, prasmingesni, švelnesni.

Kūdikis juokiasi ir šypsosi, nes jis pilnas gyvybės ir džiaugsmo. Ypač juokas turi daug niuansų: jis gali būti piktas, malonus, kartus, nedraus, sarkastiškas, triumfuojantis, arogantiškas ir t. t. Viso to negalima pritaikinti žmogaus šypsenai.

Galima juoktis iki ašarų. Iš džiaugsmo galima juoktis ir verk. Pas žmogų esąs labai artimas ryšys tarp juoko ir ašarų. Juokas ir ašaros esanti labai didelė gamtos dovana žmogui. Juokas bei šypsnis seką žmones nuo kūdikystės lopšio iki karsto lentos. Ir juo daugiau juokiamasi bei šypsomasi, juo geriau. Juokas bei šypsena žmogų nuramina, palengvina jo vargą. Juokas ir šypsena esą tikri džiaugsmo draugai. Geroje nuotaikoje žmogus spartesnis net ir darbe, laimingesnis šeimoje ir aplamai viso gyvenamojo aplinkoj.

Žinoma, tikra tiesa: lengva y-

Laimingos astronautų žmonos, jų vyrams sėkmingai sugrįžus žemėn po 10 dienų kelionės erdvėm's su Apollo 9. Iš kairės į dešinę ponis Clare Schweickart, p. Pat McDitt ir p. Lurton Scott.

Atsilankymas pas hipius

JUOZAS PRUNSKIS

Daugumoje JAV miestų galima matyti plaukais apžėlusius, barzdotes, aptrintais drabužiais, karoliais pasipuošusius hipius, "gėlių jaunuosius". Prof. L. Yablonsky skelbia, kad jų šiame krašte esą apie pusę milijono...

Būdami objektyvūs, turime pripažinti, kad jų sąjūdis išryškino bent keturis gerus dalykus: 1. Parodė, kad medžiaginė gerovė, materialinis perteklius jaunų sieklų nepatenkina; jie ieško kai ko daugiau. 2. Hipiai yra gana judrūs sąjungininkai protestams prieš socialinę, rasinę nelygybę. 3. Jie stengiasi išryškinti taikos siekimus ir paremti tos rūšies sąjūdžius. 4. Pagaliau, ypač tas "gėlių jaunimas", bando plėsti mintį, kad būtų daugiau meilės žmonių tarpe, ir net kartais atėjusią juos suontroliuoti policiją sutinka su gėlių puokšte ir sako, kad juos myli...

Tai ir viskas, ką apie juos geru galima pasakyti.

ra šypsotis, kai sieloje viešpatauja džiaugsmas, kai visa aplinka kviečia džiaugtis, betgi esama momentų, kai reikia verkti, kai kiti paniurusiais veidais žvelgia į tave.

Tai, išmokyti šypsotis tokiais kritiškais atvejais yra tikras menas. Jis išmokstamas, tik labai save apvaldant. Tuomet šypsnis tampa magija, kuri užburia ir kitus.

Sociologijos profesoriaus studija

Viena iš rimčiausių hipių studijų šiame krašte yra atlikęs sociologijos prof. Lewis Yablonsky. Jis apvažinėjo hipių kolonijas net nuo Pacifiko iki Atlanto pakrančių ir su talkininkais apklausinėjo net apie 700 to sąjūdžio narių. Surinktus duomenis profesorius Yablonsky surašė į knygą "The Hippy Trip" (išleido Pegasus, New York, 1968 m. 368 psl., \$6.95). Knyga parašyta su mokslininko kruopštumu ir objektyvumu. Besistengdamas perteikti pasikalbėjimus su hipiais, autorius, deja, nevengė įtraukti net ir visus jų kalbos nešvankumus, kokių kultūringų žmonių tarpe nevartojama.

Narkotikų vergai

Prof. Yablonsky visur tarp hipių atrado narkotikų vergus. Apie 70 proc. hipių yra kilę iš vidutinių ir aukštesnės klasės šeimų. Prof. Yablonskiui daug padėjo vienas hipis, kuris per pusę metų buvo jo kelvedis. Hipių kolonijose rado grubų nesirūpinimą vaikais. Kūdikiai reikiamai nemaitinami, net aštuonerių metų vaikai jau įtraukiami į seksualinius veiksmus. Atrado vietų, kur jau penkerių metų vaikas hipių įpratintas rūkyti marihuaną. Kai kurie hipiai jau buvo dalyvavę ginkluotose apšėlimuose, kiti atrodė hipių eilėse tik pridengia savo psichinę nesveikatą. Viena hipių apartamen-

Atėstės kova prieš maldą

Madalyn Murray O' Hair, Amerikos labiausiai žinoma atėstė, plečia savo kovą prieš maldą, t.y. religiją, net į erdves.

Kai ji išgirdo, kad Apollo 8 įgula perdavė radijo bangomis maldas ir ištraukė iš Šv. Rašto, jiems skrendant apie mėnulį, O' Hair pranešė, kad ji pradės kovą laiškais prieš meldimasi erdvės skridimuose.

Mrs. O' Hair, kuri pati save apibūdina "labiausiai nekenčia moterimi visame pasaulyje"

Dr. Kalvaitytės — Karvelienės antrasis atsiminimų tomas

DR. Z. DANILEVIČIUS

Dr. P. Kalvaitytė — Karvelienė, GYVENIMO VINGIAIS. Atsiminimai. II dalis. Atsiminimai išleisti autorės vyro Stepono Karvelio lėšomis 1968 metais. Spausdinta Nidos spaustuveje, Londone. Knyga 208 psl., kainą \$2.50, gaunama "Drauge".

Vienas iš recenzentų, pradėdamas pirmojo Dr. Kalvaitytės — Karvelienės atsiminimų tomo recenziją, pavadino autorę viena iš didžiųjų Lietuvos rentgenologų ir visuomenininkų. Pradėdamas antrojo "Gyvenimo vingiais" tomo recenziją, norėčiau pridėti, kad autorė taip pat buvo viena iš nuoširdžiausių, kukliausių, nepaperkamiusių ir ištikimiausių patriotų — lietuvių; tokios kitos mūsų sunku būtų ir berasti.

Antrasis dr. Kalvaitytės — Karvelienės atsiminimų tomas yra taipgi labai vertingas savo istorine medžiaga, liečiančia Lietuvos nepriklausomo laikotarpio gyvenimą ir skaudžius Lietuvos okupacijų epizodus. Antrojo, kaip ir pirmojo, tomo ypatinga savybė yra ta, kad šie atsiminimai

už kovą prieš maldą Amerikos valstybės mokyklose ir laimėjimą — išvijimą maldos iš mokyklų.

rašyti, nei žiūrint į įvykius "iš viršaus, kaip didieji žmonės dažnai daro, nei "iš apačios", kaip rašo tie, kurie tikrai širdies gyvenimą nebuvo idėję. Karvelienės atsiminimai rašyti paprastu ir nuoširdaus įvykių atpasakojimo forma, sąžiningai registruojant faktus, be asmeniškujų komentarų ar savito nuspalvinimo. Tai yra nepaprastai reta autorės savybė, vertinama ypač istorikų ir istoriją liečiančių rašytojų.

Kadangi dr. Kalvaitytės — Karvelienės gyvenimas buvo turtin gas pergyvenimais ir tiesiogiu dalyvavimu Lietuvai svarbių faktų raidoje bei įvykiuose, kadangi daktarė susidūrė su svarbiomis valstybės bei visuomeninės veiklos institucijomis, su pačiais valstybininkais ir kitokiais veikėjais, tad ir liečiami, užregistruotieji faktai yra ir istoriškai prasme vertingi, brangūs.

Kukli, lygaus stiliaus, lengvai skaitoma knygelė bus miela kiekvienam jau pagyvenusiam, kurs praeitį norės atsiminti, bet ir jaunam, kuriam bus įdomu sužinoti, kaip jo tėvų kartos gyveno. Neras ten skaitytojas nei pagyrų, nei pagiežos, o tik doros lietuviškos, mokslininkės ir visuomenininkės tiesų bandymą eiti neišvengiamai vingiuotu gyvenimo keliu. Knyga rekomenduotina kiekvienam, o ypačiai mokyklų knygynams, kaip vertingas įnašas į mūsų istorijos lobyną.

Daugiau kūdikių!

Toks šūkis paleistas iš Kremliaus. Sovietų moterys turi turėti daugiau vaikų! Rusijai reikia daugiau kūdikių!

Jei sovietų moterys ir toliau turės tokį žemą gimimų skaičių, yra galimybė, kad 200 m. laikotarpį rusų tauta priartės prie sunykimo.

Sovietų gyventojų skaičius dabar yra 237 milijonai, palyginus su JAV-ų 202 milijonais.

1967 m. rusų gimimų skaičius buvo 9,8 kūdikių 1000 asm. 1967 m. amerikiečių gimimų skaičius, net pačiu žemiausiu laikotarpiu, buvo 17,0 kūdikių 1000 asm.

Kodėl rusų moterys atsisako turėti daugiau kaip 1 ar 2 vaikus? Kodėl tas isteriškas šauksmas iš Kremliaus?

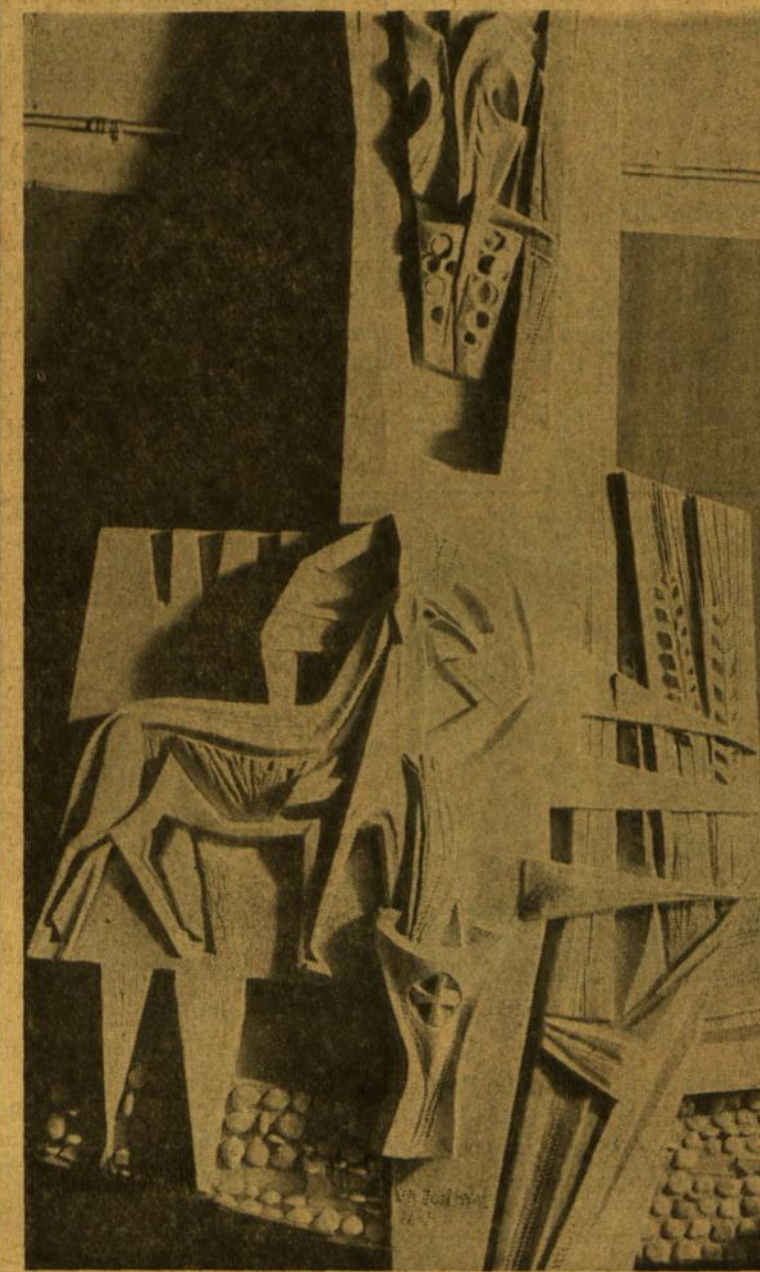
Yra kelios priežastys: 1) dauguma ištėkėjusių moterų Sovietų Sąjungoje dirba ir neturi laiko auginti vaikų, 2) nėra pakankamai butų ar namų padorių gyvenimui Sovietų Rusijoje; 3) nors poros dirba ilgai ir sunkiai, jie neuždirba pakankamai, kad galėtų išlaikyti didelę šeimą, 4) gyvenimas Rusijoje yra vienodai nuobodus, apatiškas ir prislegtas; 5) nėra pakankamai valstybinių vaikų darželių vaikams prižiūrėti.

Rusų demografią pasiūlė, kad sovietų moterims būtų duotas apmokėtos 5 m. atostogos, kol augina vaikus. Kiti specialistai pasiūlė, kad moterims būtų mokama minimali alga 60 rublių (apie \$60) į mėnesį, kad jaunos poros būtų valdžios siunčiamos ir medaus mėnesiams, ir būtų apdovanojamos daugiavaikės šeimos.

Šitai bumerangas sugrįžta į ten, iš kur jis paleistas. Raudonieji satrapai susirūpinę savo pačių sukurto gyvenimo vaisiais.

Daugiau atjautimo

Dauguma autoritetų mano, kad žmonėms nelaimėje reikia pareikšti ne užuojautą, bet tikrą atjautimą. Formali užuojauta gali susilpninti užjaučiamojo charakterį. Ka žmogus tad turėtų daryti? O turėtų pasistengti išvaizduoti save kenčiančiojo padėtyje ir iš ten stebėti, kaip dalykai atrodo ir kaip pats tokioje situacijoje jaustųsi, būdamas jo vietoje.

V. K. Jonynas

Detalė iš skulptūros Kenebunkporte

te 1967 m. spalio mėn. buvo rasta keturis kartus išprievartauta ir plyta užmušta 18 m. mergina, Linda Fitzpatrick. Vienoje vietoje prof. Yablonsky atrado, kad hipė motina trejų metų sūnų jau įpratinsius į narkotikus ir marihuaną.

Savęs sunaikinimo keliu

Hipų kolonijoje mergina verčiama gyventi palaidą gyvenimą. Daug kur hipių tarpe viešpatauja anarchija, girtavimas, biuri nešvara. Apie pusę sutiktų prof. Yablonskio hipių perėjė per teisumą. Prof. Yablonsky apgailestauja, kad daugelis hipių, naudodami LSD, eina savęs susinaikinimo keliu. Kai kurie net haliucinacijų jau kankinami, suserga psichinėmis ligomis, kiti net bando nusizudyti. Dauguma prof. Yablonskio sutiktų hipių buvo narkotikų poveikyje. "Tikrasis hipis yra visiškai anarchistas", — sako prof. Yablonsky. O į jų ei-

Skani priuba Senelių namuose, Thompsons, Conn. Nuotr. V. Maželis